

Mūsų kariuomenės bei krašto gynimo organizavimo ir kovų dėl Lietuvos nepriklausomybės svarbesnieji įvykiai prieš 10 metų.

1919 metų birželio mėnuo.

- 15 d. Galutinai išformuotas 1 gduų pėstininkų pulkas.
- „ Išformuota Gardino komendatūra.
- „ Ukmergės grupės bare mūsų 4 lėktuvai ties Šiukščių kaimu atakavo bolševikų bateriją. Pavakary vienas lėktuvas atakavo bolševikų pozicijas Bojatiškių-Avinostės rajone. Viso išmesta 32 bombos ir 80 rankinių granatų. Vakare mūsų kariai užėmė Naujasodę, Savičiūnus ir Degučius. Kautynėse paimta keletas bolševikų nelaisvėn. Naktį mūsų kariai po kautynių kai kuriose vietose pasitraukė ir užėmė šią liniją: Mikuliai, Gudeliai, Pažeimiai, Murlišķiai, Paberžė. Mūsų karių 12 sužeistų ir 2 užmušti. Paimta 5 bolševikai nelaisvėn.
- „ Bolševikai visą naktį puldinėja Panevėžio grupės dalis, bet be pasekmių. Pagaliau bolševikams pasiseka užimti šią liniją: Lassen, Eglaitė, Razmatka, Kovenka, Gudai, Vaidminiai, Suvekas. Toliau į pietus pasiliko senose vietose. Kautynėse mūsų karių 3 užmušti ir 5 sužeisti.
- „ Lenkų fronte lenkai puolė mūsų uztvorą Narucionikų kaime ir ją paėmė nelaisvėn.
- „ Skudutiškio miestely lenkai areštavo pil. Adolfą Valaišį iš Levaniškių kaimo (Malėtų valsčiaus) už platinimą lietuviškų laikraščių.
- 16 d. Panevėžio grupės dalys žvalgų susirėmimuose 5 bolševikus užmušė ir 7 paėmė nelaisvėn. Visame fronte žvalgų susirėmimai; įvairiose vietose iš abiejų pusių artilerijos šaudymas.
- „ Ukmergės grupės bare bolševikams sutraukus dideles jėgas ir smarkiai iš patrankų apšaudant pasisekė užimti Naujasodę ir Viensavus. Kitose vietose nežymūs žvalgų susirėmimai.
- 17 d. Panevėžio grupės dešinįjį sparną bolševikai nuo pat ryto visu frontu puola (į pietus nuo geležinkelio linijos Rokiškis-Obeliai-Gryva), bet mūsų kariai juos atremia. Daug bolševikų užmuštų ir sužeistų guli tarp pozicijų, bet dėl smarkių šaudymų negalima jų paimti.
- Pataisytas geležinkelio tiltas per Nemunėlio upę ties Panemunėlio miesteliu ir prasidėjo mūsų traukinių judėjimas Rokiškio ir Obelių link.
- 17 d. Lenkų fronte iš abiejų pusių daroma žvalgyba. Susirėmimų su lenkų žvalgais neįvyko, tik naktį lenkai kėsinosi pulti mūsų uztvorą Olesnikų kaime.
- 18 d. Visam fronte bolševikai kasa apkasus ir stiprinasi užimamose pozicijose. Kai kuriose vietose bando pasistumti pirmyn, bet šautuvų ir kulkosvaidžių ugnimi atremiami. Mūsų žvalgai per dieną paėmė 6 bolševikus nelaisvėn. Vakare bolševikai labai didelėmis jėgomis pradėjo mūsų karių pulti. Mūsų kariai po kautynių buvo priversti pasitraukti į liniją: Uličėla, Samaniai, Trumponys, Lygalaukiai, Bradėsiai.
- „ Lenkų fronte, Vievio rajone, lenkai apsupo mūsų sargybą Pagaciškiuose ir ją paėmė nelaisvėn.
- „ Prancūzų kariška misija praneša pirmą laikiną tarp lietuvių ir lenkų kariuomenių demarkacijos liniją, kurios neturi teisės peržengti nei lietuviai, nei lenkai. Ta linija nustatyta per šiuos punktus: tiesia linija Lyck (Vokietijoje)—Augustavas (Augustavo miestas lenkams), Sopockinė, Augustavo kanalas, Nemuno upė maždaug iki Ratnyčios į pietus pro Varėną, 5 klm. į vakarus nuo geležinkelio linijos iki Kazytiškio miestelio.
- 19 d. Pirmą kartą mūsų lėktuvas kovėsi su bolševikų lėktuvu ant Zarasų ir Daugpilio miestų.
- „ Panevėžio grupės artilerija apšaudė Laseną ir Eglaitę. Čia daug bolševikų užmušė ir sužeidė. Bolševikų artilerija taip pat apšaudė kai kurias mūsų pozicijas. Kitose vietose žvalgų susirėmimuose 5 bolševikai užmušti ir 7 paimti nelaisvėn. Visą dieną bolševikai didelėmis jėgomis puldinėja mūsų dalis įvairiose vietose. Naktį mūsų kariai po kautynių pasitraukė į liniją: Diperen, Appelau, Šlepau, Strielcy, Folvariški, Razalinava, Aleksandravėlė, Bradėsiai. Vėliau mūsų kariai iš Bradėsių pasitraukė į Mielanų kaimą (ant šiaurinio Sartų ežero kranto). Kautynėse paimta 15 bolševikų nelaisvėn.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XI metai.

Kaunas, 1929 m. birželio m. 13 d.

Nr. 23 (523)

Latvių kariškoji spauda.

Žilų senovėj giminingi lietuviai ir latviai buvo laisvi, nors ir neturėjo savo valstybių. 13 amžius kitaip nulėmė abiejų tautų likimą: lietuviai sudarė savo valstybę, latviai prarado savo laisvę — juos prispaudė vokiečių jėga. Lietuvos valstybė gyvavo keletą amžių ir vėliau, susidėjus su Lenkija, žlugo lenkų anarchijoje. Latvius valdė vokiečiai, švedai, rusai, Lietuvos-Lenkijos jungtinė valstybė. 18 amžius vėl davė bendrą likimą abiem tautom: ir lietuvius ir latvius prislėgė rusų letena. O 20 amžius vienodomis aplinkybėmis abi tautas gražino į laisvę ir nepriklausomybę.

Tie bendri ir skirtingi istorijos laikotarpiai davė mums ir latviams daug lėndro ir skirtingo. Tai matome kalboj, kultūroj, religijoj, politikoj — na ir kariškosios literatūros istorijoj.

Senoji Lietuvos kariuomenė paliko mums spaudos paminklų bent iš 16 amžiaus. Teisybe, pirmos mums žinomos knygos rašytos svetimomis kalbomis. Bet jos išleistos Lietuvos kariuomenei, Lietuvos karių rašytos — jos mūsų.

Latviai tesusilaukė pirmų kariškų raštų 19 amžiaus pradžioj, kada jau tarnavo Rusijoj. Latviams, kaip ir lietuviams, sunku buvo tarnauti rusų kariuomenėj. Vienas iš didžiausių sunkumų buvo rusų kalbes nemokėjimas ir karo tarnybos dėsnių nežinojimas. Geriausiai čia galėjo padėti vadovėliai, paaiškinimai, rašyti gimtąja kalba. Bet rusų valdžia, žinoma, nė nesapnavo, kad reikėtų spausdinti svetimomis kalbomis kariškų knygų, kurios būtų palengvinusios nerusų kareivių mokymą ir kartu būtų buvusios naudingos pačiai karo tarnybai. Tokių knygų latviai kareiviai susilaukė iš privačių asmenų. O kaip tos knygos buvo reikalingos matyti iš to, kad kai kurios jų išėjo po keletą kartų ir davė autoriams pelną.

Susektomis bibliografijos žiniomis pirmieji tos rūšies raštai yra išspaudinti 1807 metais. Tai buvo Mintaujos kunigo (pastoriaus) J. Foigto (Voig'to) „No zaldata amata“ (Iš kareivio amato) ir kokio tai U. f. Gantckauvso (pavardė iškraipyta) „Dienas gaisma ir redzigam deriga“, (Dienos šviesa yra naudinga matančiam). Ši knygą kalba apie krašto sargus ir vietinius ūkininkus. 1816 metai. J. Köhleris išleido „Kas jauniem zaldatiem jeb rekrūšiem no kara tiesas likumiem zinat vajaga“ (Ką jauni kareiviai arba naujokai turi žinoti iš karo teismo įstatymų).

Vėliau, ypač po 1881 metų, kada lietuvių spaudą jau buvo uždrausta, išėjo daugiau vadovėlių latviams kareiviams. Iš tų vadovėlių ypatingai buvo išsiplai-

nęs rusų kariuomenės karininko Bušo (latvio) 1891 metais išleistas „Paligs jaunam latvju zaldatam kara dienesta iemacišanas“ (Jauno latvio kareivio vadovėlis karo tarnybai mokytis). Šio vadovėlio yra išėjusios keturios laidos.

Gen. št. plk. Jeskė, šio mėnesio 15 d. atvykusios į Kauną latvių kariuomenės spaudos delegacijos pirmininkas.

Tie vadovėliai yra kiek skynę kelią ir latvių kariškajai terminologijai, bet, žinoma, menku mastu: jie neturėjo tikslo ieškoti latviškų pavadinimų kariškoms sąvokoms, o tik norėjo padėti latviams suprasti statutų turinį, kurio rusiškus terminus vistiek reikės išmokti. Dėl to ir jų vartoti terminai retai tebuvo grynai latviški.

Senosios Rusijos karo tarnyba lietuviams nedavė kariškų raštų. Pirmoji lietuviška kariško pobūdžio knygelė išėjo Amerikoje 1864 metais. Tos „Knygelės dėl lietuviszkų kareivių Amerikoje“ autorius buvo kunigas Žebrys. Idomu, kad lietuvių ir latvių pirmųjų kariškų raštų autoriai buvo kunigai.

Pasaulinio karo metu 1915 metais Rusijoje buvo įsteigti latvių šaulių batalionai, kurie vėliau virto pulkais (juose tarnavo ir lietuviai). Latviai šiauliai išleido keletą vienkartinių ir periodinių leidinių. 1917 metais buvo net du dienraščiai: „Laika Vēstis“ (Laiko Žinios) ir „Brīvais Strēlnieks“ (Laisvais Šaulys). Šie leidiniai turi kautynių aprašymų, šaulių gyvenimo įvykių, kariškos beletristikos, o po 1917 metų revoliucijos — politiškių dalykų. 1916 metais šaulių pulkų organizacinis komitetas išleido Petrapily rinkinį „Latvju strēlnieku bataljoni“ (Latvių šaulių batalionai), kur nupasakota batalionų steigimo istorija ir kai kurių kautynių epizodai. Specialės kariškos literatūros (ir statutų vertimų) šis laikotarpis nėra davęs. Išspausdintieji raštai tačiau duoda medžiagos latvių šaulių pulkų istorijos sudarymui.

Lietuviai kariai tagalėjo organizuotis ir steigti batalionus tik 1917 metais, bet irgi davė panašios vertės

Taigi latvių kariuomenė, kaip ir lietuvių, steigėsi neturėdama jokio statuto, jokio vadovėlio¹⁾. Ir viena ir kita spaudos darbą pradeda komandų vertimu. Tačiau mūsų kariuomenės knygų leidimas prasideda Vilniuje 1918 metų gale.

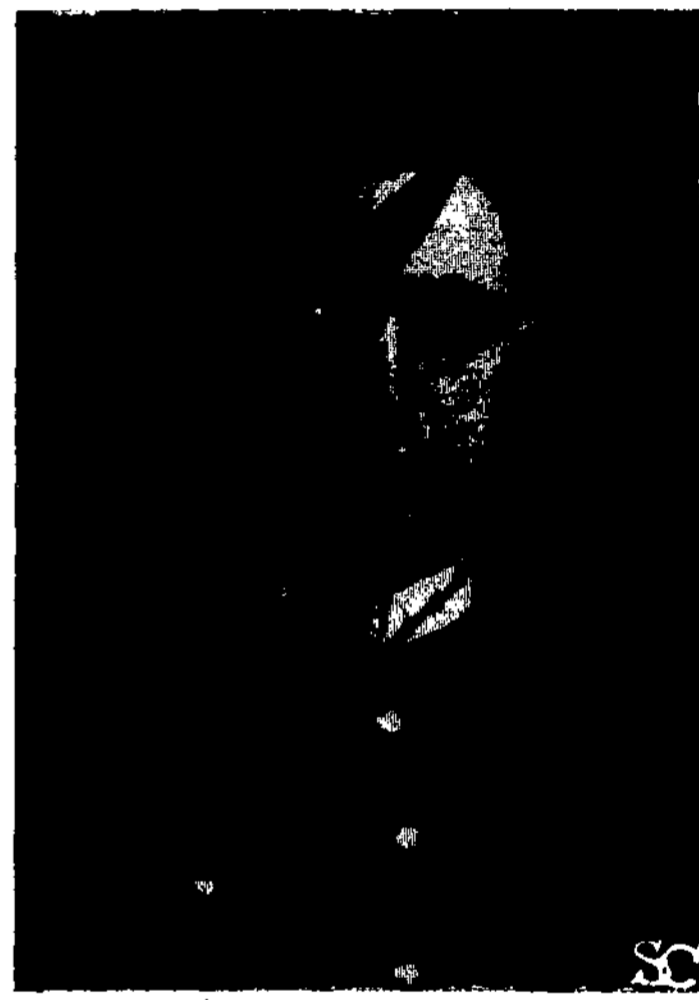
Latviai knygas (statutus, instrukcijas ir k.) ima leisti 1920 metais, pasibaigus karo veiksmams. Iš šiais metais išleistų pirmųjų knygų paminėtinos: Pėstininkų rikiuotės statutas; Kariuomenės dalių vidaus ūkis; Lengvosios lauko artilerijos rikiuotės statutas; Fortifikacijos technika; Municijos apžiūra; kai kurių angliškų patrankų aprašymai; šaudymo instrukcijos ir k. Toliau knygų leidimas vis labiau auga, tobulėja ir duoda rimtų darbų. Dabar beveik visų knygų ir kai kurių periodinių raštų leidimas sutelktas kariuomenės vado štabo (kaip mūsų vyriausiojo štabo) mokymo skyriui, kurio viršininku yra gen. št. pulkin. Jeskė.

Plk. Šenfelds, „Artilerijas Apskato“ redaktorius,

Plk. Itn. Plensners, „Militaru Rakstu Krajumo“ ir „Aizsargo“ redaktorius,

Kpt. Mednis, „Latvijas Kareivio“ redaktorius,

šio mėnesio 15 d. atvykusios į Kauną latvių kariuomenės spaudos delegacijos nariai.

spausdintų raštų, tarp jų du savaitinius laikraščius: „Laisvą Žodį“ ir „Kareivį Socialistą“ (šį leido bolševikai).

Įsisteigus Latvijos valstybei, dėl ypatingai sunkių aplinkybių, kariuomenės vadovybė pradžioje turėjo tenkintis tik komandų vertimu į latvių kalbą; išverstos komandos buvo skelbiamos karo ministerijos įsakymuose. Statutų rašymas ir bendros kariškosios terminologijos nustatymas buvo atidėtas vėlesniam laikui, kada nurims karo veiksmai.

Tačiau pirmieji latvių statutai pasirodė toli už Latvijos sienų. Sibire buvo susidarę iš buvusių šaulių du latvių pulkai. Tie pulkai, būdami patogesnėse aplinkybėse, ėmė versti statutus. 1919 metais Latvijos atstovybė Sibire patvirtino ir išplatino pirmą pėstininkų mokymo (rikiuotės) statutą. „Aktiva dienesta noteikumus“ (Aktyviosios tarnybos dėsniai) ir „Šaušanas noteikumus“ (Šaudymo dėsniai). Bet tais statutais Latvijos kariuomenė nepasinaudojo: jie buvo nepasiekiami. Ir Sibiro du pulkai, kuriems tie statutai reikšmės neturėjo, tegrįžo į Latviją nepriklausomybės karui pasibaigus.

Pirmas kariškas laikraštis Latvijoje išėjo 1920 metais vasario 1 dieną (Mūsų „Kariškių Žodis“ išėjo 1919 metų gegužės 22 d.). Tai buvo dienraštis „Latvijas Kareivis“ (Latvijos Kareivis), kurį leido vyriausio kariuomenės vado štabas. Dabar jį redaguoja kpt. Mednis. Dienraštis pirmiau turėjo mėnesinį priedėlį, kuris spausdino stambesnius specialius raštus. Priedėlį vėliau pakeitė atskiras karo mokslų žurnalas „Militaru Rakstu Krajums“ (Kariškų Raštų Rinkinys), kurį redaguoja plk. lt. Plensneris, seniau redagavęs „Latvijas Kareivį“.

Be šių dviejų periodinių leidinių, latvių kariuomenė įstengė išleisti dar du specialius žurnalus: nuo 1921 m. eina „Artilerijas Apskats“ (Artilerijos Apžvalga), pulk. Šenfeldo (artilėrijos pulko vado) redaguojamas, ir nuo 1924 metų — „Technikas Apskats“ (Technikos Ap-

¹⁾ Čia tenka atitaisyti prof. Vaclovo Biržiškos nuomonę (Mjr. Ružancovo „Lietuvos karo bibliografijoje“), kuria ir aš buvau pasinaudojęs („Mūsų kariškajai spaudai“), kad latvių kariuomenė pradžioje šį tą gavo iš savo šaulių pulkų, buvusių Rusijoje. Kaip matėm, praktiškos vertės raštų ji negavo.

žvalga), kurio atsakomuoju redaktorium yra kpt. Rittenbergas (redaguoja kolegija).

Prie kariuomenės spaudos reikia priskirti ir mėnesinį žurnalą „Aizsargą“ (Šaulį), leidžiamą kariams, šauliams ir visuomenei. Šį žurnalą, panašų į mūsų „Trimitą“, redaguoja plk. lt. Plensneris.

Svarbiausias latvių laimėjimas periodinėje spaudoje

— tai dienraštis, kurio mums lieka dar siekti. Žurnalų srityje mums ilgai užteks vieno „Mūsų Žinyno“, mėnesinio, punktualaus, bendro karo mokslų žurnalo, ko latviai neturi.

Abiejų kariuomenių periodinės spaudos keičiasi egzemplioriais ir viena kitą informuoja žiniomis, apžvalgomis. rašiniiais.

J. M. Laurinaitis.

Drąsa.

Pasaulyje yra vardas, kurio nelinkėčiau ir priešui turėti, tai b a i l y s.

Daug žvaigždžių spindi aukštumoje, o šviesiausia iš jų tebus pavadinta: drąsa.

— Kliūtis, — pasakė ištizėlis, priėjęs pelkė.

— Proga kiek pakilti, — tarė drąsus keleivis prie tos pačios pelkės.

— Aš neplauksiu, bijau, kad neprigerčiau, — kalbėjo nusiminęs keleivis, priėjęs srauną upę.

— Antroj pusėj pagalvosiu, keli bailiai prigers šioje upėje, — tarė kareivis, ir po kelių minučių buvo antroj pusėj upės.

Ataka tai drąsos svarstyklės, kuriose bailiai nieko nesiekia.

Atrėmimas priešo puolimo tai darbas, kurs pasako, kad jūsų eilėse nėra bailių.

Kas nepasitiki savo jėgomis ir drebėdami dairosi gyvenimo kelyje, patarkit išnykti iš žemės veido, nes jis ir savo šešėlio bijos.

Baily! Jei tu gimsi ir lopšyje begulėdamas pajusi bailio jausmą, nelipk ir iš lopšio, nes tavo namų palangėje grūmoja vėjas.

Pasiryžusiems ir drąsuoliams nėra likimo nuspręstų kliūčių nei nepasisekimų.

Drąsa ir teisybė tai dvi žvaigždės, kurios visų takus turi lydėti.

Gyvenimo mokyklą lanko visi, bet gerai kvotimus išlaiko tik drąsuoliai.

Aukščiausias! Tavo taip harmonišką ir išdidžią drąsą rodo jūrų bangavimas, vandens ir vėjo keliai; žmogus — drąsuolis pavergė gamtos galybę, savo darbais išmargino žmonijos istoriją, skelbdamas pergalę, bet kur patalpinsi bailį, kurs turi ir lapo bijoti?!

* * *

Eikime į mūsų gyvenimą. Šimtais sykių buvo filosofų, gyvenimo mokytojų, pasakyta: „Gyvenimas nuolatine kova“. Toji gyvenimo kova reikalauja iš žmogaus, kad jis būtų pasiruošęs tai kovai, viską turėtų, kas tik bus reikalinga.

Taip! Šioje gyvenimo kovoje ar mes kada nors pagalvojome, ko trūksta. Sustok, valandėlę pagalvok, kas tau būtų labai reikalinga? Žinoma, gal būtų reikalingos kelnės, o gal automobilis ar panašūs dalykai. Atleiskit, jų ir į mirties pasaulį nekviečiu.

Aš ateisiu į pagalbą. Man rodos, drąsos, ypač lietuviams, drąsos.

Ar neteko matyti. Žiūrėk, sutinki žalios jaunystės vaikina, ypač sodietį, pradėk ką nors kalbėti, klausk. Jis šnabždės kažką sau po nosim, bijos pažvelgti į akis, gal ir kepurę glamžys. Nesakau, kad tokie visi, bet kad tokių yra — neginčysite.

Atvyko į pulką naujokai. Jauni, tvirti ir prasilavinę. Bet pažiūrėk, kokie jie nedrąsūs. Kaip sugautos pėpės. Deda koją ir bijo, rodos, nugarmės į garksančią bedugnę.

Ko čia bijoti, nepasitikėti savo jėgomis. Juk ne į mirties nasrus atvežė. Už poros dešimt kilometrų nuo tėviškės, savi karininkai; kariuomenėje, kur jėgos lavinimas, paruošimas gyvenimo kovai taip uoliai skiepijamas, nėra vietos bailiams.

Vyr. pusk. Liudas Dovydenas, uolus „Kario“ bendradarbis.

Gal rami sodžiaus idilija, sodžiaus aplinkuma, neparuošė gyvenimo žingsniams, gal neįdiegė pasitikėjimo savimi? Jei taip, tai, kariuomenėje besilavindamas, būki vertas kilnaus žmogaus vardo.

* * *

Būkime teisingi. Jei nori būti teisingas, pirmiausia turi būti drąsus.

Kiek baimė blogybių atnešė į pasaulį. Šimtai įvairių gyvenimo nuskriaustųjų, kalinių kenčia vargą, sėdi kalėjime vien dėl to, kad bijo prisipažinti savo kaltę ir besislėpdami pynėsi sau tinklą, kuriame patys save susigavo.

Atiduok kitam, ką jis nusipelnė. Jei pastebėjai daugą ar kokį svetimą žmogų ką nors blogą darant, nebijok jo perspėti, pasakyk jam drąsiai į akis. Tu iškilsi savo kilnumu, jis supras savo klaidas.

Ypač kariuomenėje drąsumas turi reikštis. Čia ypatingos pareigos, darbai. Karo metu tavo bailumas, slėpimas gali šimtus gyvybių palaidoti, visai šaliai verguvs jungą uždėti.

Jei tau pavadė kokį nors uždavinį atlikti, turėk tiek pasiaukojimo ir drąsos tinkamai jam atlikti. O je;

negalėjai išvengti nepasisekimo, drąsos ir čia nenustok. Eik pas savo viršininką, viską, nieko neslėpdamas, papasakok. Gal tave siuntusis, pamatęs padėti, ras būdą, kurs pataisys visus tavo nepasisekimus. Tu dvigubai laimėsi, nes valia pasiliko nepalaužta.

Jeį, padaręs nusikaltimą, stengiesi paslėpti jį, į savo nusikaltimus žiūri, kaip į loteriją: pagaus — nubaus, nukentėsiu, nepastebės — gerai, išlošta, tu pats pradėsi eiti nusikaltėlių, bailių keliu, ir jei po metų, kitų būsi kaltinamųjų suole, nesistebėsiu, nes atvykai į stotį, kuri randama vykstant bėgiais.

Nusikaltęs būk drąsus bausmę sutikti.

Atlikęs bausmę, turėk tiek drąsios valios, kuri neleistų prie kito nusikaltimo.

Mes kariai. Mus laukia kvotimai. -- Kvotimai karo lauke, ginant mūsų šalį. Mus laukia žygiai. Ir tuose žygiuose būsime tiek kilniai drąsūs, kiek mes savo praeityje, prabėgusių dienų laiku, buvome drąsūs ir joje išugdyti.

Pasislėpimas nuo artilerijos ugnies.

Dabartiniu laiku vartojami artilerijos pabūklai labai taikliai šaudo, ir artilerijos sviediniai turi didelę mušamąją jėgą, todėl, rengiant kariuomenę kautynėms, yra labai svarbu išmokinti kareivius tiksliai nuo artilerijos ugnies pasislėpti. Gynimosi kautynių metu pasislėpti nuo artilerijos ugnies naudojamos tam tyčia jau iš anksto paruoštos slėptuvės, bet puolimo metu tokių slėptuvių negalima paruošti ir todėl apsaugoti nuo artilerijos ugnies puolantieji stengiasi skubiai pereiti artilerijos apšaudomas vietas bei naudotis įvairiomis, vietoje esančiomis, priedangomis: grioviais, artilerijos sviedinių išraustomis duobėmis ir kitomis. Kareiviai, dalyvaudami kautynėse, pagaliau išmoksta tinkamai naudotis įvairiomis priedangomis nuo artilerijos ugnies pasislėpti, bet, kol išmoksta, tai daug kam tenka ir nukentėti.

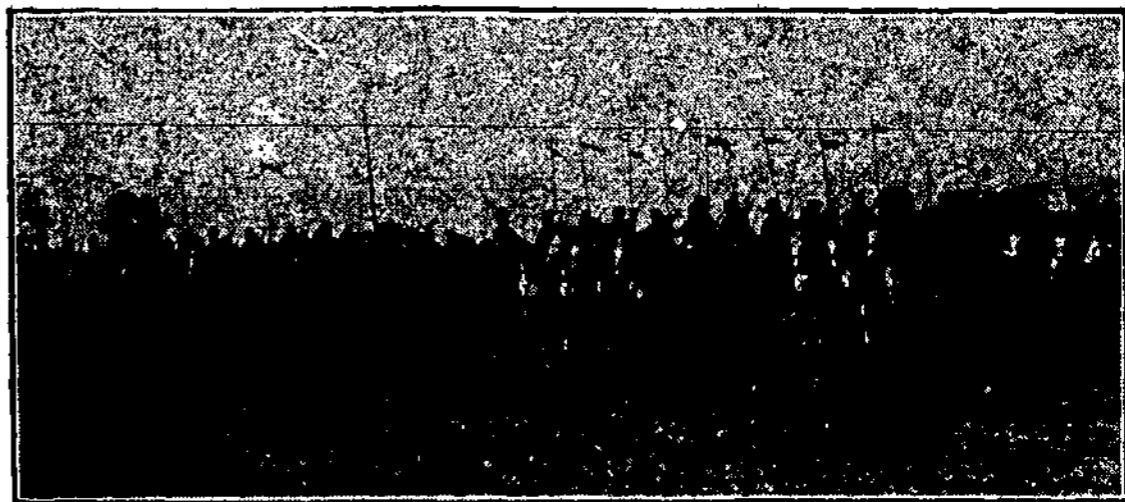
Didžiojo karo metu nemažai žinojau tokių kareivių, kurie ne tik sugebėdavo tinkamai slėptis nuo artilerijos ugnies, bet, išgirdę sviedinio užimą, galėjo net atspėti kurioje vietoje tas sviedinys kris. Žinodamas, kad užiantis sviedinys jam negrėsia,

Kiekviename žingsnyje, kiekvienoje smulkmenoje ieškokime to, ko norime turėti. Lygiai drąsos.

Gyvenimas, smulkmenų padedamas, kuria savo didybę.

Ir šiandien lai kiekvienas žingsnis bus protingai drąsus. Tuomet visas mūsų gyvenimas trykš jauna, kilnia drąsa; mes būsime pasiruošę gyvenimo audroms. Audroms, be kurių mūsų gyvenimas nežino savo prasmės.

V. p. Dovydenas.

apsipratusis kareivis būdavo ramus, o neprityrę kareiviai, vos išgirdavo toli užiantį sviedinį, pabūgdavo ir skubėdavo slėptis, kartais pasirinkdami tokias priedangas, kurios nieku būdu jų apsaugoti negalėtų.

Vispusiškai paruošti mūsų kareivių kautynėms jis turi būti mokomas ir nuo artilerijos ugnies pasislėpti.

Nuo artilerijos ugnies pasislėpti yra naudojamos priedangos su statesnėmis sienelėmis, negu nuo šautuvų ir kulkosvaidžių, nes artilerijos sviedinių ir jų skeveldrų kritimas yra staigesnis. Pačios gi priedangos turi būti daug stipresnės, negu nuo šautuvų ir kulkosvaidžių ugnies slėptis. Tačiau ir tokiomis priedangomis reikia labai tiksliai naudotis. Kaip jomis reikia naudotis parodo šie paveikslai (1 ir 2 pav.).

Panašūs pratimai, daromi dar taikos metu, iš anksto įpratins kareivius tiksliai naudotis įvairiomis priedangomis pasislėpti nuo artilerijos ugnies, ir kartu išlavins kovotojo sumanumą taisyklingai veikti visose kautynių aplinkybėse.

P. T-ka.

1 pav. Taisyklingas pasislėpimas. Kareivis atsigulė gilesneje priedangos vietoje ir todėl artilerijos ugnis jį neklūdys.

2 pav. Netaisyklingas pasislėpimas. Pasislėpus priedangoje taip, kad viršutinė kūno dalis yra prie priedangos krašto, kareivis gali būti artilerijos ugnies kliudytas.

Mes visada prieš Tavo kapą nulenkšim savo galvas!

(A. a. kap. Gudynui pagerbti).

Kasmet iš Lietuvos sakalėlių — lakūnų tarpo žiaurioji mirtis pasiima savo auką, kasmet Lietuvos sakalėlių — lakūnų kapinės pasipuošia naujais kapais. Jau taip daug amžinai suglaudusių sparnus — ne vienas kryžius stiebiasi į viršų, ne viena jauna krūtinė ilsisi po jais, o ir vėl neseniai iš po žemių iškilo naujas smėlio kapas, propelerio minčių padarytas kryžius tiesia į dangų rankas..

— Kas?... Kieno šis kapas? Kieno jauną krūtinę slepia ši velėna?... — Ne vienam praeiviui kyla klausimas.

— Ir vėl kokio narsaus lakūno sudužo audringas gyvenimas... — pamąsto praeivis.

— Taip! Čia lakūno kapas!

Bet ne po beribę erdvę skrajodamas jisai žuvo, ne sparnais, kaip aras plasdendamas, nuslydo... ne!

Nebuvo jam lemta žūti tenai, kur taip kiekvienas žingsnis tampriai surištas su lakūno gyvybe, kur kiekvieną sekundę gali subirėti... Ne! Nebuvo lemta jam tenai žūti.

— Jis garbingai žuvo žemėje, eidamas tarnybos pareigas!

Toje pat žemėje, kur ne kartą, po plačias erdves skrajodamas, pailsėti nutūpdavo, kurią anais sunkiais Tėvynės laikais dar patsai nuo oriešų apgynė, kur gimė, augo, kūdikystės laimingas dienas praleido — savo tėvų žemėje!..

— Tėvynės išdavikas — juodošius pakirpo jo gyvenimo siūlą ir 1929 m. gegužės mėn. 6 d. už mūsų tautos gerovę jisai paguldė savo galvą.

— Ta diena mums, lietuviai, bus neužmirštama!

Tą dieną vienas tikras Lietuvos sūnus — karo lakūnas, kapitonas Pranas Gudynas, ant tėvynės aukuro padėjo savo galvą, savo gyvybę užstojo už mus. Jis parodė, kaip tikras Lietuvos sūnus, mylįs savo tėvynę, eina tarnybos pareigas!

— Ne žodžiu, bet darbu — mirdamas parodė!

Aukso raidėmis mūsų istorijos lapuose turi būti įrašyta jo garbinga mirtis, kad pirmoje vietoje mūsų ainiai rastų šį didvyrį. Bet to dar neužtenka. Mes turime jam pastatyti amžiną paminklą!

— Koks bus tas amžinas paminklas? Ar iš betono, ar iš akmens?...

— Toksai paminklas laikinas.

Viena mūsų oro eskadrilių.

(P. Rusecko „Lietuvos Kariuomenės“ klisė).

— Mes turime pastatyti amžiną paminklą!

Anot vieno poeto: „Geresnio paminklo didvyriams nebus, kaip vykdymas jų idealų!“...

Taigi amžiną paminklą mes jam pastatysim — tęsdami jo žygį!

Prabėgs metai, šimtmečiai, viską užnešdami storu užuomaršos sluoksniu, sendindami, bet Tu amžinai pasiliksi jaunas ir gyvensi, kol tikrai mūsų tauta gyvuos... — Ir mes visada prieš Tavo kapą nulenkšim savo galvas!...

P. Gaubys.

Panery staugia Geležinis Vilkas.

Ant neaukšto kalnelio, apaugusio jaunais ir lieknais berželiais, rymo galvas nuleidusių ir giliai susimąsčiusių jaunų karių būrys. Jų širdys krūtinėse nerimsta, karčios ašaros vilgo blakstienas...

— Ko liūdite, tėvynės drašuoliai, ko svyra jūsų jaunos galvos? Argi jūs ne lietuviai, argi ne lietuvių dainomis užaugino jus motinos? Atminkite garbinguosius protėvius, jų drąsą, sutrupinkite dabar baltojo erelio nagus, vaduokite pavergtus brolius!.. Lyg perkūnai griauja, aidi jaunojo vado žodžiai.

Sunkiai kvėpuoja jaunuoliai, pikta gniaužia kumštis ir taria baisesios priesaikos žodžius:

— Mes laisvos Lietuvos sūnūs, visuomet laisvi būsimė! Dar sruvena mūsų gyslose tikras mūsų protėvių kraujas: visus priešus sutrinsime, vergijos sutrauksime pančius! Tau, baltasis ereli, giliai išmeigsim kalaviją. Klausyk — girdi, ten pavergtam Panery kaukia Geležinis Vilkas. Žiūrėk — matai Gedimino Kalne kyla iš kapų galingi milžinai ir tikram kerštui galanda kardus... Išėlusio keršyti Vyčio žirgas nerimsta...

Šiaurys kauka, lietus lyja, o jaunieji dar vis keršto šaukia:

— Amžinas kerštas tau, baltasis ereli, šiandien jau tau nukaposime grobuoniškus nagus, daugiau nebegrobsi laisvę pamilusių lietuvių. Kad ir visi žūsimė, bet, ir tu krisi. Lietuva ir jos amžius kentėję sūnūs bus laisvi!...

Duzgia kulkos, skamba plienas, piktų lenkų lenda Lietuvos grandinės. Jaunieji kariai drąsiai kovoja, mirtimi vaišina atėjūnus, savųjų brolių gina laisvę.

— Drąsiau draugai! Pirmyn prie Gedimino pilies! Pirmyn prie brolių savų! Pirmyn! — šaukia galingai jaunas vadas.

Dar labiau dunda žemė, dar daugiau teka kraujo, bet jau silpsta baltojo erelio sparnai...

Pirmyn! Pirmyn!

Jonas Leonavičius.

Kariškoji Kauno moksleivių ekskursija.

Baigiasi mokslo metai, o su jais baigiasi ir šių mokslo metų kariškas jaunimo parengimo darbas mokyklose.

Duoti progos, be teoretinių žinių ir praktiškos mankštos, mūsų moksleiviams susipažinti su kai kuriomis ginklų rūšimis bei technikos priemonėmis, Karo Mokslo Draugijos iniciatyva š. m. VI-9 (sekmadienį) buvo surengta moksleiviams kariška ekskursija Kaune. Ekskursijoje dalyvavo „Aušros“ gimnazija, S. Daukanto mokytojų seminarija, Jezuity gimnazija, „Pavasario“ A Komercijos mokykla, I ir II vidurinės mokyklos. Dalyvavo tik vyresnės klasės.

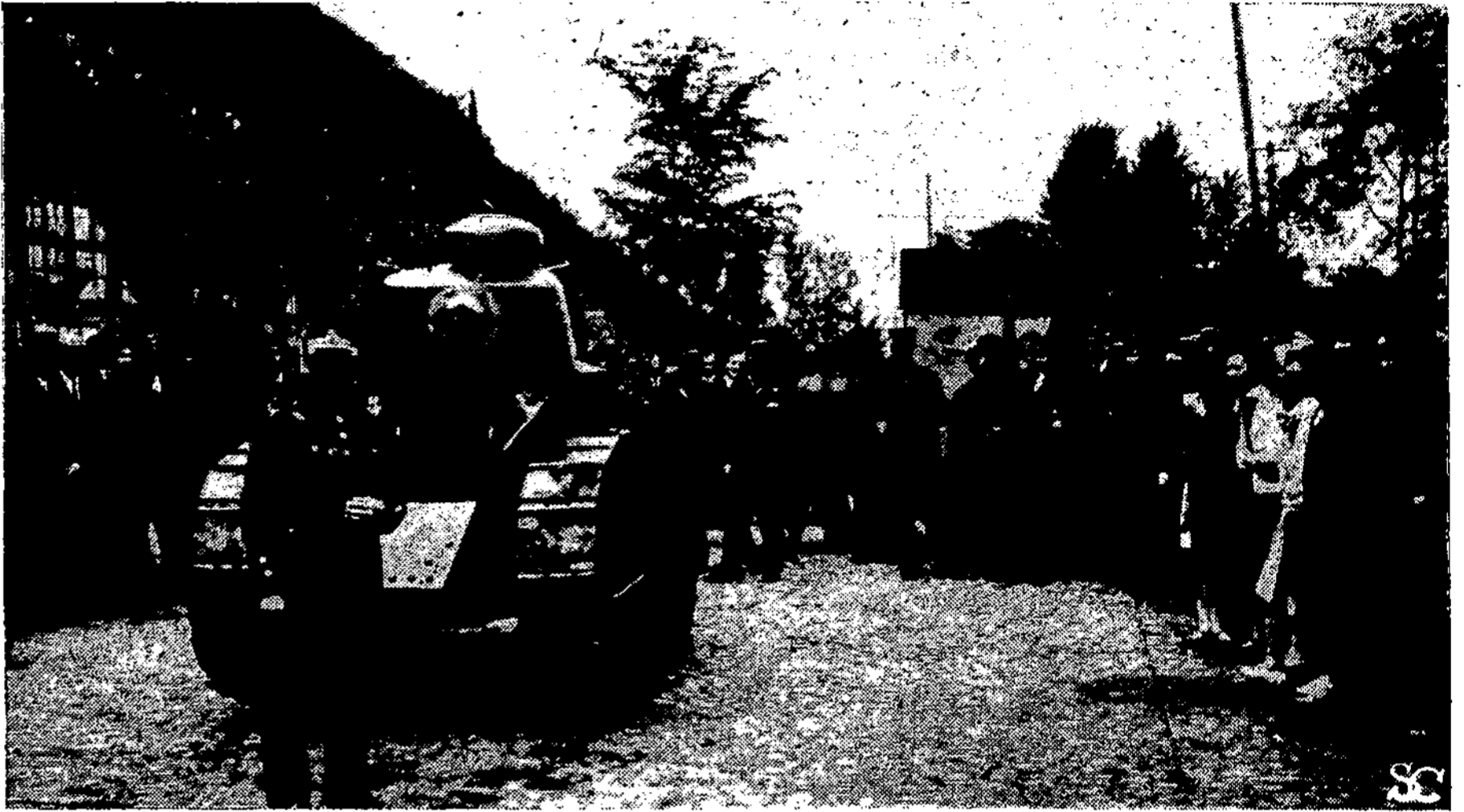
VI-9 d. 8 val. rytą dalyviai susirinko „Aušros“ mergaičių gimnazijos kieme. Čia jiems buvo paaiškinta apie ekskursijos tikslą ir tvarką. Čia Karo Mokslo D-jos vardu buvo įteiktos kiekvienai mokyklai vėliavėlės, kaip pažymėjimo ženklai toms mokykloms ekskursijose, eisenose ir žygiuose.

8 v. 30 m., kariško (2 p. p.) orkestro lydimi, ekskursantai atvyko į Jgulos bažnyčią pamaldoms. Po pamaldų (10 val.), to pat orkestro lydimi, nužygiavo į Freidą — į tankų batalioną. Šarvuočių rinktinės vado ir karininkų ekskursantai buvo maloniai sutikti.

Šarvuočių rinkt. vadas papasakojo šarvuočių išsivystymo istoriją, o tankų bat. vadas apie tankų atsiradimą ir jų veikimą. Čia buvo pademonstruota šarvuoti automobiliai ir tankai. Kai kuriems dalyviams teko net pabuvoti šarvuočių viduje ir pasivažinėti. Tankai ekskursantams padarė didelių įspūdžių. Čia jie pamatė, kaip šis milžinas plieno šliužas slenka pirmyn, nebudamas nei kelio, nei griovio, nei apkasų, nei krūmų bei žemės paviršiaus nelygumų. Šliaužia ir dairosi, iškišęs kulkosvaidžio vamzdį, tarsi snapą, kad, pamatęs priešą, galėtų tinkamai jam įgnybti. O karo metu panašūs plieno šliužai priešui skaudžiai gali įgnybti ir gerai saviesiems padėti, nes jie prieš kulkosvaidžių nei šautuvų ugnies visai neboja. Minėtiems tikslams jie ir vartojami kariuomenėje.

Gavę įspūdžių ir gražioje atakalnėje su šarvuočių vadovybe nusifotografavę, ekskursantai kariškoje tvarkoje, orkestrui maršus grojant, nužygiavo į aviaciją. Pakely, tvirtovės pylimų rajone, pasistiprino, kas kuo turėjo.

Išėjus iš pylimų slėnio, jau iš tolo buvo matyti

Kauno moksleiviai ekskursantai klausosi apie tanką ir jo veikimą.

išrikiuoti lėktuvai. Aviacijos karininkai jau laukė atvykstant. Čia sužibėjo ekskursantų akys. Malonu tokį didelį sparnuotį, kurių kasdien galima matyti besinarstant erdvėse viršum Kauno, pamatyti iš arti ir išgirsti, kaip jis „maitinamas“ ir valdomas. O dar maloniau būtų juo pakilti į erdves... Čia jau daugeliui kam pradėjo plastėti, kuo ne balsu tvaksėti, širdis. Skristi... skristi... pamatyti iš viršaus Kauną su Nemunu...

Bet gal baisu... Bet ar teks, nes mūsų čia per tris šimtus... Tokiomis mintimis apimti ekskursantai priėjo aerodromą. Čia tie milžinai — sparnuočiai prieš juos. Visai ne baisūs ir nekvėpuoja... Kaip čia jie skrenda?..

Po pusvalandžio laiko visi sužinojo kaip skrenda. Aviacijos karininkai labai vaizdžiai paaiškino ir pademonstravo lėktuvų valdymą. Viskas labai paprasta. Tačiau labai įdomu. Tokį paukštį suvaldyti reikia gerai

Kauno moksleivių ekskursija tankų batalione — svečiuose.

mokėti. Čia reikia ne tik gero teoretiško ir praktiško pasiruošimo, bet reikalingą turėti ir tam tikrų fiziškų savybių.

Prasidėjo skraidymai. Čia tai didžiausia bėda. Kiekvienas (manau, kad 99%) dalyvių nori paskraidyti, kas techniškai neįvykdoma. Instruktoriai karininkai atsidūrė keblioj padėty. Visų nepatenkinti. O kaip gi

tinę, ekskursantai rikiuojasi. Neskridusius ekskursijos vadovas skatina nenusiminti, paaiškindamas, kad panašių ekskursijų bus rengiama ir kitais mokslo metais. Tuomet, gal, turės progos ir jų dalis (dabar neskridusių) paskraidyti. Be to, sako, kad kas labai norėtų skraidyti, galėtų ir pats išmokti lėktuvą valdyti. Lietuvos aeroklūbas yra įsteigęs aviacijos kursus, kur norintieji gali išmokti skraidyti. Netrukus atvyko Karo Mokslo Draugijos pirmininkas, Operacijų Sk. v-kas gen. št. pulk. Jakutis. Pasisveikinęs su moksleiviais, ragino juos dirbti tėvynės gerovei, primindamas mūsų besimokančiai jaunuomenei istorišką pavyzdį iš Graikijos — apie spartiečius. Baigus kalbą, ekskursantai už Lietuvą ir jos vyriausybę sušuko tris kartus valio.

Po to buvo paroda. Parodą priėmė gen. št. pulk. Jakutis. Pulk. Jakutis ir stovėjusieji su juo dalyvavusių mokyklų mokytojai — atstovai grožėjosi ta kilnia nuotaika ir tuo pasiryžimu, koku praėjo mūsų moksleiviai — būsimoji tėvynės gynėjai. Iš čia ekskursija žygio tvarkoje, orkestrui grojant, atėjo iki Aleksoto tilto. Čia instruktorių — ka-

rininkų vardu moksleiviams buvo tartas atsisveikinimo žodis ir linkėta jiems atostogų metu pailsėti, kad kitais mokslo metais galėtų nauja energija imtis darbo ir tinkamai pasirengti tėvynei ginti. Orkestrui grojant maršą, ekskursantai moksleiviai atsisveikino su savo kariškais instruktoriais — pro juos praeidami.

Tuo ir baigėsi šiais mokslo metais kariškas jaunimo parengimas Kauno mokyklose.

Ekskursija surengta Karo Mok. Draugijos iniciatyva. Vadovavo p. I. Šarauskas, vedė kap. Paura. Atskiromis mokyklomis vedė Kauno įgulos karininkai — tų mokyklų instruktoriai.

Visų dalyvių buvo nepaprastai gera nuotaika. Gauta daug įdomių ir naudingų žinių — daug įspūdžių.

Dalyvis.

Kauno moksleivių ekskursija žygiuoja iš tankų į aviaciją.

išrišti. Kam tos laimės suteikti, kam ne. Buvo panaudoti burtai. Laimingieji džiaugėsi ir nekantriai laukė savo eilės skristi į erdves, nors kai kuriems širdis ir labai plakė. Sunku ją sulaikyti: čia džiaugsmas, kad turi progos į erdves pakilti, čia lyg nerimas, lyg baimė, kaip ten erdvėse teks jaustis... Štai suūzrgė propeleris. Kyla vienas, kitas, trečias... Kiti žiūri ir laukia, ką jie pasakys nutūpę. Vos pirmieji — laimingieji spėjo nutūpti, kaip buvo iš visų pusių apsupti. Nespėję atsipeikėti nuo įspūdžių, negalėjo atsakinėti į duodamus iš visų pusių įvairius klausimus... Erdvėse gerai ir nepaprastai įdomu. Kiekvienam norisi pakilti. Čia užaina lietus, trukdo skraidyti... Ir pikta ant lietaus ir nėra kas daryti, tik suprantama, kad ne visiems teks paskraidyti. Skraidymai baigės. Skraidė po 1 — 3 asmenys nuo kiekvienos mokyklos; skraidė 3 mokytojai. Visi jie gerai nusiteikę, kupini įspūdžių. Lėktuvai važiuoja į savo būs-

Kauno
moksleivių
ekskursija
aviacijoje

Atvažiuoja latvių kariuomenės spaudos atstovai.

Kaip žinoma, latvių valdžios kvietimu šių metų kovo mėnesį Rygoj viešėjo mūsų kariuomenės spaudos atstovai.

Dabar, atsakydami į lietuvių apsilankymą, šio mėnesio 15 d. atvažiuoja į Kauną latvių kariuomenės spaudos atstovų delegacija: kariuomenės vado štabo mokymo skyriaus viršininkas gen. št. pulk. Jeskė, „Artilerijas Apskatu“ redaktorius pulk. Šenfeldas, „Militaru Rakstu Krajuma“ ir „Aizsargo“ redaktorius pulk. It. Plesneris ir dienraščio „Latvijas Kareivis“ redaktorius kapit. Mednis. Svečiai viešės Lietuvoj keletą dienų.

Feljetonas.

Gegužinė su raketom.

Buvo pranešta, kad padarys gegužinę. Kariams. „Tokią, kokios dar niekas niekad pasauly nematė“, — kaip sakė laikraščiai.

Baisiai dėl tos priežasties džiaugėsi Jonas.

— Brolyčiai mano! — entuziastiškai galvojo jis. Su fejerverkais! Su raketom!.. Tai bent gegužinė!.. O ypač tos raketos...

Raketos baisiai buvo suįdomavusios Joną. Kol kaimė gyveno—nematė tokių prajovų. Įstojo į kariuomenę — irgi niekur nieko. Jokių raketų nelaidė. O dabar staiga — „gegužinė su raketom, kokios dar pasaulis nematė“.

— Klausykit, — klausinėjo Jonas visų draugų ir šiaip pažįstamų — kas tai tokio? Kaip atrodo ta jūsų vadinamoji raketa?

— Žinai, išlėks, kada reikia, tokia ugnis, — aiškino draugai, — apšvies ką reikia... Ir vėl užges. — Ot kas tai tokia ta raketa!

— Aha... Nušvies ką reikia... — svajėjo Jonas. Atėjo gegužinės diena. Jonas išsiruošė.

Bet čia reikia truputį nušviesti mūsų brangų Joną ir supažindint skaitytoją su juo.

Taigi. Buvo jis nieko sau vyrukas. Priešų baisiai nekentė. Jei karas kiltų, tai Jonas tikriausiai iš pačios didžiosios patrankos į priešus šaudytų. Dėl to, kad greičiau išnaikint norėtų juos nuo žemės paviršiaus.

Puikus buvo vaikinai. Tik viena bėda. Jokio talento neturėjo prie mergelių. Kaip užkerėtos visos bėgo nuo jo. Pamatys jo veidą kuri, pažiūrės — ir daugiau žiūrėt nebenori. Ir lekia į šalį.

Dėl to, kad ne veidas buvo, o lyg kažkoks karo laukas. Tartum patrankų, ir net pačių didžiųjų, išardytas.

Žinojo tai ir pats Jonas.

Todėl gegužinėje, kol buvo šviesu ir saulė nenorėjo dar leistis, Jonas sėdėjo į krūmus įsilindęs ir tik į kitus žiūrėjo, kaip šoko ir linksminosi. Pats į pasaulį nesirodė. — Nieko, nieko... — ramino save Jonas. — Ateis ir mūsų laikai... Tik nenusiminkim!.. Tegu tik trupučiuką sutemsta, tai parodysim ir mes, ką mokame! O dabar galima truputį ir pailsėt...

Sėdi jis ir sėdi. Pasislėpęs. Jau ir saulė pradėjo leistis.

— Ot, dabar tai bus štukos! — džiaugėsi Jonas. — Dabar kai sutems, kai veidų nebesimatys... galima bus pasilinksmit. O paskui... dar raketos pradės laidyt! Tai bus linksma!..

Sėdi Jonas krūmuose įsilindęs. Džiaugiasi. Svajuoja.

Jau ir sutemo.

— Nu, laikas rodos, — pamastė Jonas, iš krūmų išdamas. — Nebesimato jau, rodos, nieko...

Iššoko Jonas prie tų, kurie linksminasi. Griebia pirmą pakliuvusią mergaitę. Ir trenkia sukutinį, dudų orkestrui pritariant.

— Nieko sau vaikinai!.. — mąsto jo dama, patenkinta ir šypsodamos. — Gaila, veido nesimato...

— Rodos, nieko sau, daili mergaitė — nutarė Jonas. — Tik bėda, kad tamsu... veido nematyti...

Pašoko, pašoko. Jonas papasakojo, kaip jis vadinasi, koks jo vardas ir tėvo vardas, taip pat ką kareiviai daro, kada nėra karo ir ką daro, kada yra karas.

Dama, iš savo pusės, paaiškino, pas ką ji tarnauja, kad ponai nieko sau, nesibara, ir ką jie verda pietums sekmadieniais.

Pajautė žmonės vienas prie kito simpatiją. O čia dar aplinkui gamta... Medžiai... Muzika griežia...

— Eisim, prisėsime... Pailsėt reikia... — pasiūlė Jonas.

Dama sutiko.

Išsirinko jiedu patogią vietelę po medžių. Jonas paėmė mergaitę už rankos. Visai gerai.

— Kad dar, brolyčiai jūs mano, kokią bent vieną raketą paleistų, tai visai būt gerai!.. Visai rojus!..

Ir įsivaizduokit vyrai, vos tik jis taip pamanė, staiga išlekia raketa ir puola netoli Jono su dama. Apšviečia viską. Pasidaro kaip diena.

Pažiūri mergelė į Joną. Ir taip neva ranką savo ištraukt stengiasi. Nes mato prieš save jo pasakišką veidą, nuo kurio būtinai visiems turi šalta pasidaryt.

O Jonui dar blogiau. Nušvito viskas staiga. Žvilgt jis į kaimynę. Ir nežino, ar besėdėt toliau čia pat, ar kuo greičiausiai dūmt per krūmus namo.

Dėl to, kad kaimynės viena akis žiūri į Joną, o kita į padangėse skrendančią raketą. O lūpos jungia kairią ausį su dešine.

— Na tai ot... Reiškia apšvietė, ką reikėjo ir užgeso — liūdnai pagalvojo Jonas, raketos adresu.

— Būtum tu, nelaboji, verčiau pasauly neatsiradusi, — nuleido galvą dama — negu apšvietusi mano veidą. Ot jau iš tikrųjų, — išsėdėjau visą laiką, kol kiti šoko, krūmuose pasislėpusi... Kol sutemo... Kad veido nesimatyty... O dabar še tau... Raketa pasipainiojo...

Atrodo, kad čia ji turėtų pasakyt vienas kitam sudiev, paduot baltas rankas ir eit ten, iš kur atėję.

Bet kas taip mąsto, tas labai apsirinka.

Dėl to, kad kiek pagalvoję, jie, tiesa, padavė vienas kitam rankas, bet ėjo ne namo. O šokti. Linksminintis.

— Atatiko kirvis kotą — pasakė Jonas. Dama pritarė.

O kai išlėkė antra raketa ir vėl viską nušvietė, jie jau visai be jokios baimės ir net su kažkokiu pasigėrėjimu žiūrėjo kits į kitą. Ir šypsojosi maloniai.

Galimas daiktas, kad per kitą gegužinę nei Jonas, nei jo dama nesėdės krūmuose pasislėpę.

Liūnė Janusytė.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Aviacija.

Paminklas kpt. Gudynui. 4 oro esk. karininkų tarpe kilo mintis statyti a. a. kap. Gudynui paminklą. Tam reikalui susidarė komisija su pirmin. kap. Jablonskiu ir nariais: kap. Tyšku, kap. Rapšiu ir leitn. Ferensu. Lėšas manoma rinkti aukomis iš visų kariuomenės dalių, išsiuntinėjant į dalis aplinkraščius su aukų lapais. Sutikimas rinkti aukas iš kariuomenės vadovybės gautas. Koks bus pats paminklas ir kur statomas dar nenumatyta.

Su manomu statyti miesto sode paminklu šis nieko bendro neturės: jis bus vien tik kariuomenės.

Paskaita. Birželio 2 d. dalies kareiviams vyr. leitn. Martinkus laikė paskaitą tema: „Senovės žmonių gyvenimas“. Skaitytojas nurodė, kaip pirmūkščiai žmonės kovojo su gamta, kaip gaminosi įrankius, indus, kovos pabūklus iš akmenų ir kaip žmonių civilizacijai kylant prieita prie šių dienų aukštos kultūros ir civilizacijos.

Po paskaitos vyr. pusk. Čepulis skaitė savo eilėrašty: „Rimdžius ir Janina“. Nors eilėrašty karti teisybė surašyta, bet kareiviams nepaprastai patiko: juokėsi kvatojo net pilnus susiėmę.

Autorius susilaukė iš klausytojų nepaprastai daug katučių ir pagyrimo.

Čepstas.

1 gusarų D. L. Etm. K. Jonušo Radvilos pulkas.

Eskursija į Karo Muziejų. Birželio 6 d. pulko naujokai buvo nuvesti į Karo Muziejų, vadovaujant vyr. leit. Stankevičiui.

Kiek teko patirti iš pačių naujokų, visiems padarė gilų įspūdį. Dauguma naujokų pirmą sykį pamate muziejaus „dyvus“.

Vai Dievi — tarė dzūkų krašto naujokas — „kai gyvas esu netikėjau, kad tokių dzyvų būna pasauly“. Kitas sujaudintas ligoninės vaizdu, sakė: „Kai baigsiu tarnybą, parvykęs į manus visus namiškius atgabensiu į Kauną, tegu žino, kad vien dėl šitų muziejaus dalykų reikia mylėti tėvynę“.

Tokiomis eskursijomis visi patenkinti ir laukia daugiau panašių dalykų.

Vyr. pusk. Dovydenas.

2-ras ulonų L. D. K. Birutės pulkas.

Amerikietis aplankė. Gegužės 30 d. pulko vasarinėje salėje Amerikos lietuvis parodė ulonomis daugybę magijos gudrybių. Šia pramoga ulonai buvo labai patenkinti.

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas.

Gegužės mėn. 26 d. 1 bataliono salėje vyr. leit. Mačys laikė paskaitą apie spaudos draudimą. Paskaitos pradžioje vaizdžiai atvaizdavo Lietuvos praeitį. Paminėjo apie didžiuosius tautos veikėjus ir jų nudirbtus darbus, be kurių mūsų tėvynė šiandie nebūtų laisva. Plačiai paminėjo apie rusų pasiryžimą surusinti lietuvių tautą ir amžinai išbraukti iš gyvųjų tarpo uždraudus spaudą. Taip pat buvo apibūdinta spauda ir prie vokiečių valdymo. Paskaita buvo labai įdomi.

Šešėlis.

4 artilerijos pulkas.

Karininkų gegužinė. Gegužės mėn. 25 d. pulko karininkai Žaliosios miškely suruošė šeimynišką gegužinę.

Pamaldos už a. a. kap. Gudyno vėlę.

Gegužės mėn. 27 d. Vilkaviškio katedroje buvo pamaldos už žuvusio kapitono Gudyno vėlę. Į pamaldas atsilankė: įgulos viršininkas, pulko vadas, karininkai ir pulkas. Be karių, buvo daug ir civilių žmonių.

Eidami Gudyno pavyzdžiu ir pėdomis, neabejodami apsaugosime savo vadų gyvybę, visos Lietuvos žmonių gerovę ir nepriklausomybę.

V. p. B. Jablonskis.

Prausykloje.

Pamaldos už kapitono Gudyno vėlę Klaipėdoje.

Gegužės 27 d. Klaipėdos įgulos kariai, valdininkai ir visa lietuviškoji visuomenė, pradedant krašto gubernatorium ir baigiant mažais lietuvių liaudies mokyklos mokiniais, gausingai susirinko į katalikų bažnyčia pasimelsi už a. a. kapitono Prano Gudyno vėlę.

Pamaldos prasidėjo gražiu, jaudinančiu 8 p. pulko kapeliono kunigo Normanto pamokslu — „Kaip doros šeimos vaikas Kainas, pavyde širdį ir sąžinę paskandinęs, virto išgama ir savo tikrą brolių nužudė, taip ir mūsų kilnioje lietuvių šeimoje atsirado Kainų, kurie pakėlė savo juodą ranką, praliejo nekaltą karininko kraują ir tuo metė didelę savo šeimai Lietuvai dėmę. Ir Dievas tiems tautos Kainams pasakys: jūs nužudėte nekaltą savo brolių ir jo kraujas manyje šaukiasi jūsų keršto!“

Per mišias, pakaitomis su vargonais, griežė 7 p. pulko dudy orkestras. Giedojo gražus, geriausių konservatorijos mokinių kvartetas ir tarpais p. p. Kubilius ir Grišūnas — solo.

Bažnyčioje jautėsi didelio liūdesio ūpas. Žmonės meldėsi ir gailėjo to, kuris buvo pavyzdingas tėvynės sūnus ir pavyzdingas savo pareigų pildytojas, dėl ko ir gyvybės neteko.

Tebūnie Tau, Pranai, Dievas maloningas, o Tavo darbai mums pavyzdžiu liko. Ko nesuspėjai nudirbti — baigsime mes!

I. J.

8 pėst. K. K. Vaidato pulkas.

Birželio mėn. 2 d. pulko karių skaitykloj mjr. Namajuška laikė kareiviams paskaitą „Ginklų ir pėrako išradimas ir patobulinimas šių dienų kautynėms“. Be to, parodė įvairių kulku ir šovinių ir trumpai apibūdino jų veikimą. Pulke įsteigti liktinių puskarininkių bendro lavinimo kursai. Pamokoms skiriama dvi valandos per dieną.

Ažuolas.

Kareivių biblioteka. Šiais metais kareivių biblioteka darbštaus pulko švietimo vadovo majoro Namajuškos ir bibliotekoriaus liktinio viršilos Brazinsko pastangomis gana gerai sutvarkyta. Knygas skaito apie 300 karių, o kartais ir daugiau.

Knygų bibliotekoje yra apie 1200. Šis skaičius tačiau vis auga, nes retkarčiais vis gaunama naujų knygų iš Vyr. Štabo Sp. ir Šv. Skyriaus ir be to, dar kai kas iš pačių pulko karių paaukoja. Pavyzdžiui, šiais metais paaukojo bibliotekai įvairių knygų: vyr. leit. Šližauskas, liktiniai viršilos: Brazinskas, Pupkus, Ivanauskas, likt. vyr. pusk. Toliušis ir eilinis Kažkauskas Jonas. Iš viso minėti asmenys papildė biblioteką 24 knygomis. Aukotojams, kad jie nelaiko knygų kur nors užmetę, o duoda jas kitiems skaityti arba, dar geriau, paaukoja bibliotekai, kur visi jomis gali naudotis, tenka didelė garbė.

Vienas dalykas tik nelabai gerai, kad esančios bibliotekoje knygos neįrištos ir jau gerokai apiplyšę ir vis dar labiau plyšta. Tiesa, kaip girdėti, netrukus manoma įrišti. O tai būtų labai naudinga...

Šešupės Žvirgždas.

Jonavos įgula.

Sodnelis. Nors mūsų įgula skaičiumi neperdidžiausia, tačiau ir ji kultūriname gyvenime žengia pirmyn. Prie kuopos kareivinių įkurtas pulko poilsio sodnelis su klomba ir vėliavos stiebu vidury. Ap link sodnelį pasodinta 2 eilės jaunų eglaičių ir gėlelių.

Gegužinė. Gegužės mėn. 26 d. Jonavoj atskira pėst. kuopa suruošė pirmąją šiam sezone gegužinę. Ji įvyko puikiai paruoštoj aikštelėj miške už miesto. Griežė 1 p. p. dudų orkestras. Publikos buvo gana daug. Buvo matyti svečių ir iš Kauno. Prie elektros šviesos ir raketomis raižomo dangaus visi linksminosi iki pusiaunakčiui.

Pamaldas už a. a. kap. Gudyno vėlę.

Kaip visur Lietuvoj, taip ir Jonavoj gegužės mėn. 27 d. katalikų bažnyčioje įvyko iškilmingos pamaldos už a. a. av. kap. Gudyno vėlę. Dalyvavo visa Jonavos įgula. Pažymėtina, kad šalia kareivių bažnyčion buvo atvesti ir visi liet. mokyklų moksleiviai, kurių dauguma atnešė gėlių, gi mergaičių choras puikiai sugiedojo.

Kino. Gegužės mėn. 30 d. Jonavos kino salėje „Union“ atsk. kuopos kareiviams pulk. leit. Šarausko pastangomis buvo rodoma kariška filma ir chronika. Visi kareiviai taria širdingą ačiū. V. s. p. Grigaras.

Prancūzų ginklavimasis jūrose.

Prancūzų karo laivynas šių metų pirmąjį pusmetį padidės 7-iais kovos vienetais. Loriano karo uoste netrukus bus nuleistas į vandenį torpėdininkas „Pluton“ (5.300 tonų), ginkluotas keturiais 138 milimetrų kalibro pabūklais ir 10 zenitinių pabūklų. Ten pat bus netrukus nuleisti į vandenį du nardomieji laivai. Soin-Nasair ir Nantės laivų statyklose baigiami statyti kiti du nardomieji laivai. Balandžio mėn. 12 d. Bordant buvo nuleistas į vandenį lėktuvlavis „Commandant Testes“ ir pagaliau balandžio mėn. 24 d. Breste — kreiseris „Mařechalt Foch“. Pastarojo vandens talpumas siekia Vašingtono nusiginklavimo konferencijos nustatytos ribos (10.000 tonų). Šis kreiseris ginkluotas aštuoniais 203 m. m. kalibro pabūklais (toks kalibras yra taip pat konferencijos nustatyta riba), šešiolika pabūklų 95 ir 37 m. m. ir zenitine artilerija. Pabaigus šiuos laivus statyti, bus įvykdyta 1925-6 metais prancūzų karo ministerio Leyg'o išdirbta laivyno statybos programa, kurios tikslas gražinti prancūzų karo laivynui prieškarinį pajėgumą ir garbę.

Švedų karo laivyno statyba.

1927 metais nustatytos karo laivyno statybos programos vykdymas kol kas eina lėtu tempu. Pagal tą programą per pirmuosius 5 metus (1928—1933) turi būti pastatyti tokie laivai: 1 lėktuvlavis, 2 kontrtorpėdininkai, 1 nardomasis laivas A tipo ir 2—B tipo ir 4 sargybos laivai.

Nardomasis laivas A tipo jau pradėtas statyti Karlskrono laivų statykloje. Statomasis laivas pavadintas „Ulven“.

Lėktuvlavis netrukus bus taip pat pradėtas statyti. Jis bus 5500 tonų vandens talpumo, 144,2 mtr. ilgumo ir 14,8 platumo; laivo įgrimzdimas bus 4,5 mtr., mašinų jėga — 4000 HP., greitumas — 28,5 jūrų mazgų. Laivo apginklavimas susidės iš šešių 125 mm. pabūklų, patalpintų trijuose dvigubuose bokšteliuose, 4-rių greitai šaudančių pabūklų 40 mil. kalibro ir dviejų torpėdinių aparatų 533 mm. kalibro. Lėktuvų išskridimui bus įtaisytos dvi katapultos. Ant laivo galės tilpti 8 lėktuvai. Laivo įgula susidės iš 29 karininkų, 69 puskarininkų ir 355 eilinių-jūrininkų. Lėktuvlaivio statyba kaštuos 16 milijonų švedų kronų. Šių metų biudžete tam tikslui jau paskirta 2½ milijono kronų.

Visas karo laivyno biudžetas šiais metais siekia 9.198.000 kronų, iš jų 9.198.000 paskirta naujų laivų statybai.

Vokiečių geležinkelio apsauga.

Vokiečių geležinkeliečių organizacija „Bahnschutz“ nuo pereitų metų pradėjo savo narius mokyti šaudyti. Kiekvienas organizacijos narys kasmet turi atlikti 4 mokamuosius šaudymo pratimus. Pratimams vadovauja vyresnieji puskarininkiai, kuriuos vokiečių kariuomenės vadovybė komandiruoja kaip instruktorius.

Austrijos ginkluotos pajėgos.

Austrijos respublika turi tokias ginkluotas pajėgas:	
Kariuomenė	23.000 žmonių
„Heimwehr“ organizacija	50.000 „
Respublikos gynimo sąjunga	29.500 „
Fronto kovotojų sąjunga	11.000 „

Iš viso . . . 113.500 „

Austrijos gyventojų skaičius — 6.500.000 žmonių.

Žmonių skaičius didžiųjų valstybių karo laivynuose.

Anglų jūrų ministerijos surinktoms žinioms didžiosios valstybės savo karo laivynuose turėjo tokius skaičius žmonių.

	1928. VIII. 15.	1914. VII. 15.
Anglija	101.354	146.047
Anglijos dominijos	8.300	5.000
Žemių Amerika	113.85	67.258
Japonija	85.000	50.645
Prancūzija	62.000	69.585
Italija	46.000	40.023

Orlaivis nardomajam laive.

Anglijos jūrų ministerija neseniai atliko bandymus su hydroplanu, kuris talpinamas nardomajam laive. Bandymai pasisekė puikiai. Šis hydroplanas sudaro nedidelį 2 vietų orlaivį; jo sparnai sudedami. Jis visas lengvai telpa angaroj, kuri įtaisyta nardomojo laivo liemenyje.

Civilės aviacijos ugdymas.

Šių metų balandžio mėn. 19 d. Lvove buvo atidaryta „Priešaviacinio ir priešdujinio apsigynimo sąjungos“ („L. O. P. P.“) II-ji civilinės aviacijos mechanikų mokykla. Mokslo kursas joje truks 18 mėnesių. Šią mokyklą baigusiems asmenims bus būtinoji karo tarnyba sutrumpinta iki 12 mėnesių.

Greitųjų katerių flotilija.

Spaudos žiniomis, Estijos pasienio apsaugos vadovybė ketinanti netrukus suformuoti greitųjų katerių flotiliją savo vandens sienoms saugoti nuo kontrabandos. Karo metu ši flotilija būsianti naudojama žvalgybos ir ryšio uždaviniams atlikti.

Alytaus šaulių manevrai.

Gegužės 26 d., sekmadienį, Alytaus mieste nuo pat ryto skambėjo dainos. Tai apylinkės šaulių būriai taisėsi manevrams. 4 val. rytą visi atvykę būriai buvo padalinti dviem batalionais. Batalionai pavadinti: vienas „raudonuoju“, antras — „baltuoju“. „Baltieji“ įsitvirtino netoli Alytaus, o raudonieji juos puolė. Gynimosi ir puolimo pratimai praėjo gerai. Manevrų žiūrėjo Šaulių Sąjungos inspektorius maj. Karaša, maj. Taraškevičius ir rinktinės vadas kap. Petruškevičius. Veikė šaulių moterų sanitarinis punktas ir moterų šaulių maitinimo kūopa. Buvo suruošti bendri visiems manevrų dalyviams pietūs. Po manevrų — ritmiškų judesių mankšta ir paradas.

Pasiryžę ugniagesiai.

Gegužės 27 d. Pakalniškiuose, netoli A. Panemunės, sudegė Diškevičiaus ūkis. Pirmi gaisrą pastebėjo, į jį atvyko ir padėjo vargingų ūkio nuomininkų daiktus gelbėti vietos šauliai Pabalys Motiejus ir Kliševičius Kazys. Net gyvybe rizikuodami, jie pasižymėjo tikrai šaulišku pasiryžimu artimui gelbėti.

Svečiai iš tolimos Amerikos.

Gegužės 30 d. 6 val. į Klaipėdos uostą įplaukė didžiulis garlaivis „Lithuania“, kuriuo iš tolimos Amerikos į Lietuvą atvyko pasisvečiuoti arba visiškai čia apsigyventi net 241 amerikietis lietuviai. Uoste brangius svečius pasitiko tam tyčia susidariusi priėmimo komitetas su šaulių rinktinės vadu J. Bruvelaičiu priešakyje ir Klaipėdos valdžios ir visuomenės atstovai. Atvykusių amerikiečių tarpe daugelis buvo tokių, kurie tėvynės nematė dvidešimt ir daugiau metų, todėl, išlipant iš laivo į gimtąjį krantą, ne vienam jų iš akių riedėjo ašaros.

Apie 11 valandą didžiausiam Klaipėdoj „Viktorijos“ viešbuty amerikiečiams priimti komitetas iškėlė jiems pusryčius, kuriuose dalyvavo Klaipėdos krašto gubernatorius, vietos valdžios ir visuomenės atstovai ir kviestieji svečiai. Pasakyta daug sveikinimo kalbų, linkėjimų. 4 val. po pietų svečiai didelių būriu aplankė žuvusių už Klaipėdos laisvę kapus ir uždėjo ten gražų vainiką.

Vakare daugelis svečių amerikiečių kas sau išvažinėjo pas savo gimines, tik gal 40 žmonių grupė, Šaulių sąjungos atstovo maj. Ardickio vadovaujama, išvyko į Kauną. Klaipėdoje nakvoti svečių liko nedaug. Jiems tačiau pagerbti toje pat „Viktorijos“ viešbučio salėje buvo suruoštas koncertas. Dainavo Giedotojų Draugijos choras ir solo Klaipėdos choras ir solo Klaipėdos konservatorijos mokiniai. Taip pat labai įspūdingai solo padainavo ir atvykęs iš Amerikos dainininkas Sabonis.

Gegužės 31 d., penktadienį, Kauno geležinkelio stoty atvykusius su maj. Ardickiu svečius amerikiečius pasitiko Šaulių Sąjungos tautinio auklėjimo ir propagandos skyriaus vedėjas V. Daudzvardas, karo invalidų orkestras ir Kauno visuomenės būrelis. Stoties bufete svečiai pavaišinti pusryčiais, per kuriuos Šaulių Sąjungos centro valdybos pirmininkas p.

A. Žmuidzinavičius sveikino svečius širdinga kalba. Padėkojo už Amerikos lietuvių nuopelnus Lietuvos nepriklausomybę atstatant ir aukas Šaulių Sąjungai. Kvietė, beviešint Lietuvoje, visur kreiptis su patarimais ir pagalba į šaulius ir jų centro valdybą.

Pažymėtina, kad su šia pirmąją šiemet amerikiečių lietuvių ekskursija atvežta į Lietuvą kelios dešimtys didelių dėžių su įvairiais daiktais šiaurės Lietuvos nukentėjusiems gyventojams. Tuos daiktus suaukojo Amerikos lietuviai. Va.

1 p. D. L. K. Gedimino pulkas.

Gegužės 27 d. pulko pirmoji futbolo komanda žaidė su Kauno „Tauro“ pirma komanda. Kadangi šiais metais pulkas rungtynių dar neturėjo, todėl daugumas manė, kad rezultatai bus liūdni. Pirmam kėliny žaidimas ėjo lygiomis. Tik kažkodėl „Taurus“ darė daug kornerių ir vieną pendelį, kurį pulkas gražiai išnaudojo. Kėlinys baigėsi 1:0 pulko naudai. Antra kėlinį „Taurus“ pradėjo labai energingai ir iš pradžios spaudė pulką. Viduryje kėlinio viduryje pulkui įmušė golą. Toliau žaidimas išsilygino. Pulko komanda pradėjo labai gražiai kombinuoti. Rungtynės baigėsi 1:1.

Pirmo kėlinio pradžioje buvo sustabdytas žaidimas ir atsisostojimu pagerbtas (publikos ir žaidėjų) a. a. kpt. Pranas Gudynas.

M a s a l a s.

2 ulonų D. L. K. Birutės pulkas.

Raitųjų sportas. Birželio 2 d. Alytuje, pulko aikštėje, įvyko raitųjų sportas. Nors oras buvo šaltokas ir su lietumi, bet žmonių sporto žiūrėti, gerokai atsilankė. Gauta per 500-litų gryno pelno, kuriuos pulkas aukoja Šiaurės Lietuvai šelpti.

Sporto programoje buvo atlikta: a) karininkų konkūras (šokimas per kliūtis) — dalyvavo 17 jojikų; b) puskarininkų konkūras — dalyvavo 15 jojikų; c) dūrimas, kirtimas ir dži-gitavimas.

U l o n a s.

5 p. D. L. K. Kęstučio pulkas.

Birželio mėn. 1 d. 5 p. p. aikštėje įvyko draugiškos futbolo rungtnės tarp 5 p. p. ir aviacijos komandų.

Nors oras pasitaikė tą dieną labai blogas, su lietumi, ir aikštė nuo lietaus pasidarė labai slydi, tačiau kaip vienos, taip ir antros komandos žaidėjų pasiryžimas buvo didelis, ir dėl to žaidimas per visą laiką buvo labai gyvas ir įdomus.

Pat pradžioje žaidimas ėjo prie 5 p. pulko vartų, bet greit, paėmus visą iniciatyvą 5 p. pulkui į savo rankas ir pradėjus smarkiai priešą pulti, visas žaidimas perėjo prie aviacijos vartų. Ir, taip kęstutiečiams priešą spaudžiant, rungtnės pasibaigė 6:2 kęstutiečių naudai.

Ats. vyr. pusk. Girčys.

Klaipėdos kr. dešimtkova.

Gegužės 26 d. Klaipėdos miesto stadione įvyko Klaipėdos krašto sporto sąjungų lengvosios atletikos rungtnės — dešimtkova. Jos Klaipėdos sportininkams buvo, galima sakyti, įžengiamoji pamoka 1929 m. krašto lengvosios atletikos turnyrui.

Rungtnių programą sudarė:

1) Bėgimai — 100, 400, 1.500, 3.000 mtr. ir Klaipėdos krašto estafetė: 500, 400, 300, 200, 100 mtr. 2) Šokimai — įsi-bėgėjus į aukštį ir į tolį. 3) Mėtymai — disko, ieties ir rutulio stūm.

Rungtnėse dalyvavo K. S. S., Spiel-Vereinigung, M. T. V. ir Vorwärts sporto sąjungos.

Kiekviena sąjunga, žinoma, buvo išstačiusi geriausias savo jėgas. Kiekvienoj sporto šakoj organizacijos išstatė po 3 atletus. Tuo būdu dalyvių susirinko arti 100.

Rungtnės prasidėjo vėliau kaip buvo nurodyta: vietoj 9 tik 10 val. Organizavo Spiel-Vereinigung. Rungtnėse trūko daugely vietų tvarkos ir bendra jų eiga buvo lėta.

Didesnio susidomėjimo sukėlė bėgimai.

Tupikas (K. S. S.) 100 mtr. atbėgo per 11,9 sek. O tuo tarpu Schwemien (Spiel-Ver.), pernai Amsterdame atstovavęs Lietuvai, tą patį atstumą bėgo kur kas ilgiau. 3.000 mtr. distancijoj konkuravo Bruzdeilynas (K. S. S.) ir Geissler (M. T. V.).

Geissleris visą laiką žingsniu atsilikęs sekė Bruzdeilyną ir prie pat starto smarkiai išsoko į priešą. Jo jėgos nebuvo teisingai išskaičiuotos ir per kokius 5 žingsnius prieš startą ėmė sverduliuoti, visai jėgų pristigęs. Bruzdeilyną vėl antru kartu ji aplenkė ir liko nugalėtojas.

Rungtynių rezultatai yra šie: 1) 100 mtr. bėgimas 11,9 sek., 2) 400 mtr. — 54,9 sek., 3) 1500 mtr. — 4,35 min., 4) 3000 mtr. — 10,53,7 min., 5) šokimas į aukštį 1,54 mtr. 6) šokimas į tolį 6,06 mtr. 7) Rutulio stūmimas 11,33 mtr. 8) disko metimas 33,58 mtr., 9) ieties metimas 44,00 mtr.

Aikštėje geriausiai rodėsi K. S. S., bet jos nebuvo visų rutulio stūmimo dalyvių ir per tai Spiel-Ver. laimėjo bent 30 taškų daugiau, ir šis jiems nulėmė laimėjimą.

Klaipėdos krašto estafetę laimėjo K. S. S. su didele persvara.

Pagal taškų skaičių sąjungos užėmė šias vietas: I. Spiel-Vereinigung 1039 t., II. K. S. S. 1003 t., III. M. T. V. 930 t., IV. Vorwärts 743 t.

Dešimtkovos laimėtojams yra skiriama pereinamoji dovana.

9 pėst. pulkas — Marijampolės „Makabi“ 4:1 (3:0).

9 pėst. pulkas — Marijampolės L.F.L.S. 1:4 (0:3).

Birželio mėn. 1 d. pulko aikštėje įvyko rungtynės tarp 9 p. L. K. Vytenio pulko ir Marijampolės L.F.L.S. I-ju futbolo komandų. Pirmame kėliny, ko ne visą laiką, persvarą L.F.L.S. pusėje; pulkui įvarė 4 golus, pulkas atiteisdamas įmuša 1 golą. Antrame kėliny žaidimas eina visai kitu tempu, vyteniečiai nepasiduoda ir lošimas eina lygiomis. Šis kėlinys baigiasi 0:0. Pulkas I-me kėliny pralošė tik todėl, kad (ne visiems I-os k-dos žaidėjams esant akivaizdoje) netikusiai buvo susistatę žaidėjus, ką patvirtino II-rojo kėlinio rezultatai ir kitos dienos rungtynės.

Birželio mėn. 2 d. vyteniečiai rungėsi su Marijampolės „Makabi“ I-ja kom- da. Lošimas ėjo labai gyvai, makabiečiai, matyt, laikydami po vakar dienos rungtynių pulko komandą silpnesnę už save, energingai pradėjo žaisti ir smarkiai pulti. Tačiau makabiečių ūpas greit nupuolė, kai pulkas, po 10 min. žaidimo, įvarė jiems golą. I-me kėliny pulkas dar vieną golą įkirtė. II kėliny, pradėjus žaisti, vyteniečiai trečią golą įvarė makabiečiams. „Makabi“ k-dai pavyksta prasiveržti ir įstūmia 1 golą pulkui. Bet vyteniečiai greit įkerta ketvirtą golą ir rungtynės baigiasi pulko naudai 4:1 (3:0). Žaidimas ėjo be maž visą laiką prie „Makabi“ vartų. Pulkas turi gan gerų žaidėjų, tik reik daugiau pasitreniruoti, bus tikrai stipri futbolo komanda. Šios rungtynės šimet pirmos.

Karo Policijos Mokykla.

Netaip yra, kaip atrodo—juk ir mes sportuojame. Kuopos vadui padedant, sudaryta futbolistų komanda, ir gegužės 25 d. padarė draugiškas rungtynės su 5 p. pulku. Rezultatai ne taip blogi, kaip manyta (4:1 5 p. naudai). Pažymėtina, kad jų yra viso pulko rinktiniai liktiniai ir karininkai, kurie susilošę. Iš tikrųjų pasirodo, kad mūsų jėgos neblogos, tik dar trūksta praktikos, nes per vieną savaitę nespėta pasitreniruoti.

V. p. M o n t r i m a s.

Pasaulinės futbolo pirmenybės. Gegužės mėn. įvykęs Barcelonoje pasaulinės futbolo sąjungos Fifa kongresas galutinai nutarė kitais metais surengti pirmąsias pasaulines futbolo pirmenybės „Fifos“ taurei laimėti. Pirmenybių rungtynės įvyks pagal olimpinio turniro sistemą. Visos pirm. rengimo ir dalyvių kelionės išlaidas turi padengti toji valstybė, kur įvyks pirmenybės. Kiekviena dalyvaujanti tauta išregistruodama turi sumokėti 200 dolerių.

Pirmenybės įvyks 1930 m. nuo liepos 15 d. iki rugpiūčio 15 d. Uragvajaus sostinėje Montevideo.

800.000 dolerių už vienas rungt. „Kario“ 22 nr. buvo rašyta apie pradėtą Dempsey treniruotę būsimoms rungtynėms. Dabar velesnės žinios praneša, kad jis jau pasirašė sutartį už iki šiol negirdėtą kainą, už išstojimą matče prieš negra Godfreją, arba ispaną Paulino, arba lietuvi Šarkėjų-Žukauską, arba vokiečių Šmelingą — pagal rungt. rengėjo pasirinkimą. Neatsižvelgiant į matčo rezultatus, Dempsey gaus 800.000 dolerių. Vienkart Dempsiui pasiūlyta 500.000 dolerių už išstojimą prieš norvegų boksininką Poratą.

Ispanija - Portugalija 3:2. Lisabonoje įvyko tarpvalstybinės futbolo rungtynės tarp Ispanijos ir Portugalijos kariuomenių rinktinių komandų, kurias, po atkaklios kovos, laimėjo Ispanija 3:2.

I Karo Mokyklą stojantiems.

1.

Norį įstoti Karo Mokyklon Lietuvos piliečiai nevedę, turį gimnazijos arba tolygios mokyklos baigimo liudymą, ne jaunesni kaip 18 m. ir ne senesni kaip 25 m. amžiaus ir liktiniai aktyvės tarnybos rikiuotės puskarininkiai, nevedę, iš-tarnavę rikiuotėje nemažiau 2 m., baigę 6 gimnazijos ar tolygios mokyklos kursą, ne senesni kaip 26 m. amžiaus, visi rašo pono Respublikos Prezidento vardu prašymus ir įteikia juos Karo Mokyklos viršininkui ne vėliau liepos mėn. 1 d.

2.

Prie prašymo pridedami šie dokumentai:

1. mokslo cenzo liudymas.
2. gimimo metrika,
3. apskrities viršininko liudymas apie politinę ištikimybę, dorą, elgesį ir kad nebuvo teismo baustas,
4. 2 fotografijas,
5. savo ranka rašytas curriculum vitae.

Pastaba: 1. Jei prie prašymo ar raporto, kurie nors iš čia išvardintų dokumentų nepridedami, tai prašyme ar raporte turi būti pažymima, kada jie bus vėliau pristatyti.

Pastaba: 2. Aktyvės tarnybos puskar. prašymą su kitais dokumentais (išskyrus punkte 3 nurodytą dokumentą) paduoda komandos keliu prie raporto su tokiu išskaičiavimu, kad iki liepos mėn. 1 d., prašymas su atskiros dalies vado atestacija, pasiektų Karo Mokyklos viršininką.

3.

Priėmimas mokyklon įvyksta liepos mėn. 15 d. 9 val. rytą A. Panemunėje.

Pastaba: Stojantieji turi turėti su savimi maisto bent 3 dienom. Patalpa bus suteikta mokykloje.

4.

Stojant į mokyklą tikrinama:

1. Sveikatos stovis ir išorinė išvaizda,
2. Lietuvių kalbos ir literatūros, ir Lietuvos istorijos mokėjimas aukštesniosios mokyklos ribose (vienas rašto darbas iš lietuvių kalbos ir literatūros, kitas iš Lietuvos istorijos). Liktiniai puskarininkiai, nebaigę 8 klasių, be to dar laiko papildomus egzaminus iš matematikos ir fizikos aukštesniosios mokyklos kurso ribose.

5.

Pripažinti Karo Mokyklai tinkamais, užskaitomi jos kandidatais ir siunčiami į kariuomenės dalis rikiuotės stažui įgyti. Stažas dalyse tęsiasi nuo liepos mėn. 21 d. iki sausio mėn. 7 d. Mokslas Karo Mokykloje prasideda sausio mėn. 10 d.

6.

Kandidatai, neįskaityti į kariūnų skaičių, jiems sutikus, gražinami į dalis išstarnauti karo prievolės įstatymu nustatytą laiką arba paleidžiami iš kariuomenės.

7.

Mokslas Karo Mokykloje tęsiasi du metu. Kariūnai gauna pilną užlaikymą. Mokyklą užbaigę gauna leitenanto laipsnį.

Šios taisyklės pakeičia iki šiol buvusią priėmimo Karo Mokyklon tvarką ir žymiai patobulina pačią mokymo eigą.

Ypatingos reikšmės turi atlikimas rikiuotės stažo pulkuose. Čia Karo Mokyklos kandidatai, eidami pradinį karo mokslą, turės galimybę praktiškai susipažinti su pulko gyvenimu, eilinių tėvynės gynėjų psichologija, jų tarnyba bei gyvenimo sąlygomis.

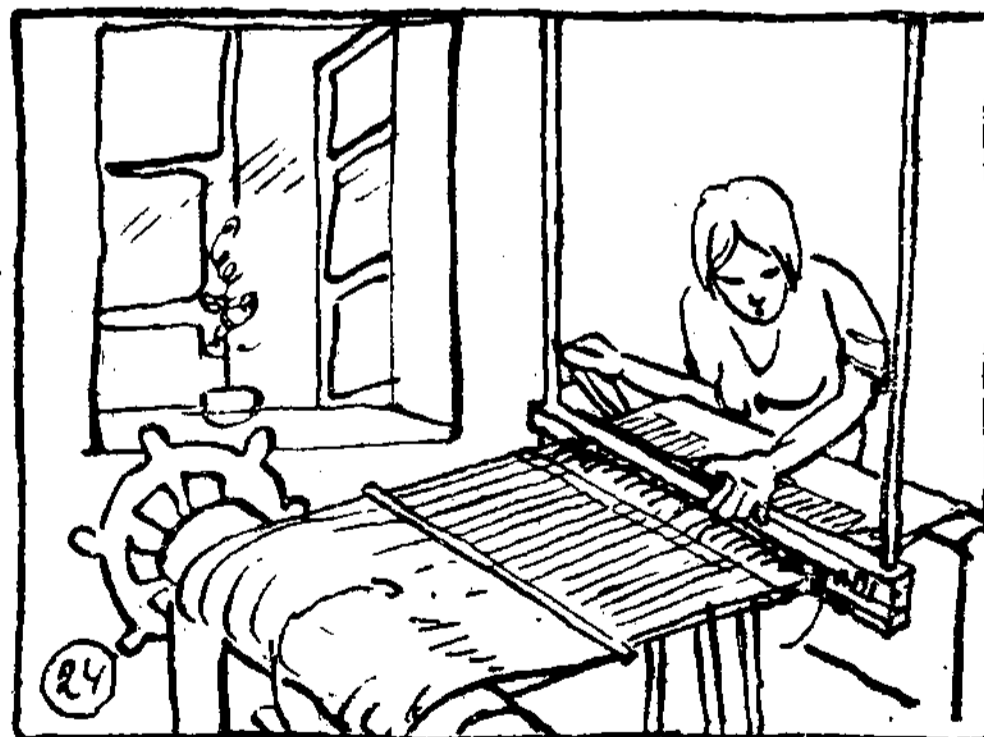
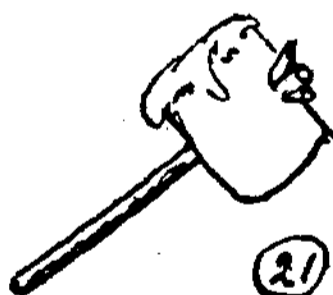
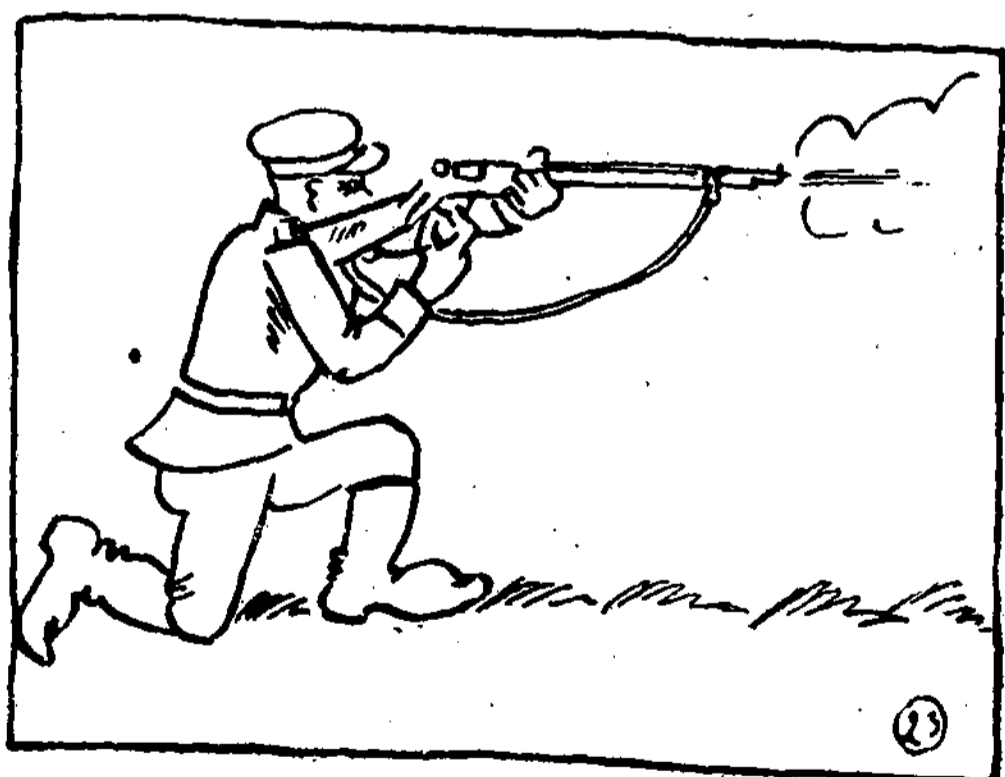
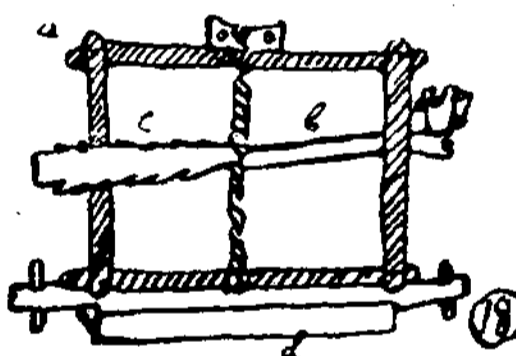
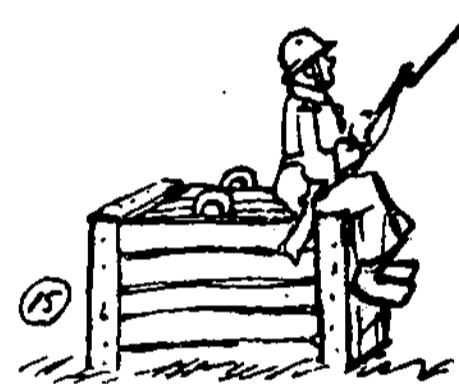
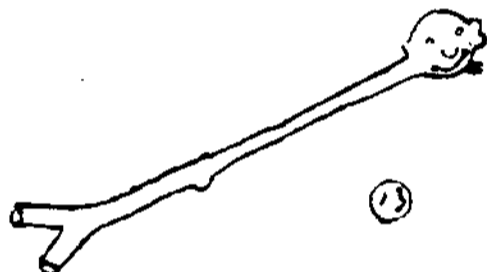
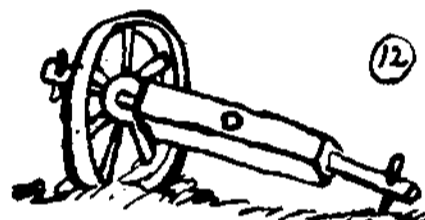
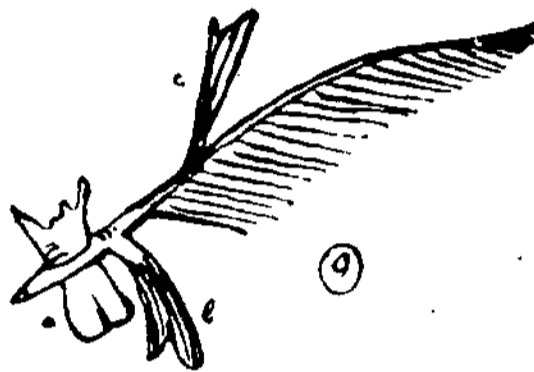
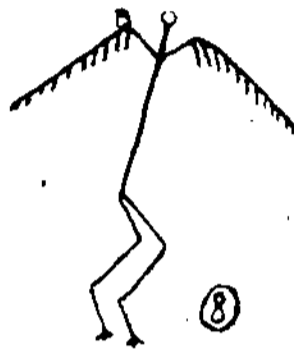
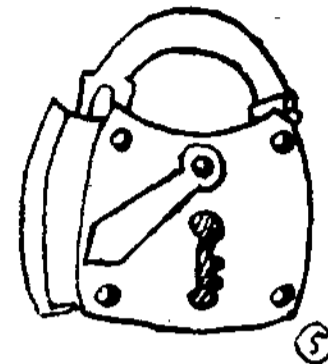
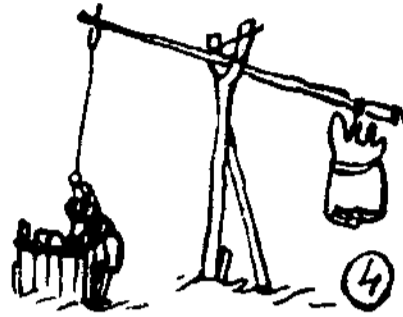
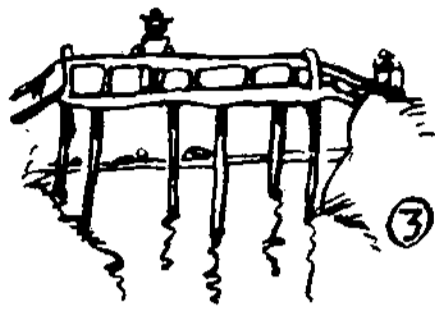
Toks, būsimam karininkui, vadovui ir mokytojui, susipažinimas su pulku turės nepaprastos reikšmės.

Šiam rikiuotės stažui įgyti laikas pas mus yra labai trumpas, tuo tarpu kaip kitose valstybėse, pavyzdžiui Vokietijoje, jis siekia 2 metų. Todėl ir pas mus rikiuotės stažo įgijimo laikas nuo kitų metų manoma pratęsti iki 1 metų.

Antras šių taisyklių svarbus punktas, tai lengvatų liktiniais rikiuotės puskarininkiams, kurie yra užbaigę 6 klases; bet jei jie išlaikys egzaminus aukštesniosios mokyklos kurso ribose iš lietuvių kalbos ir literatūros, Lietuvos istorijos, matematikos ir fizikos, tai bus priimti į mokyklą lygiomis su kitais teisėmis.

Karo Mokyklos viršininkas.

Kaip atrodo
naujokri žiūrint pro
diapragmą,

1. Vamzdžio drūtgalis turi gražtuotą kelmėlį.
2. Vamzdžio drūtgalio nuopiovoj yra lizdas.
3. Spynos stiebelio lizdo užpakalis yra uždengtas tilteliu.
4. Stabdiklis susideda iš svirtelės su dančiu.
5. Spyna.
6. Gaidukas turi movą ir ketera.
7. Skeltuvas yra įvairaus storumo plieninis stiebelis.
8. Spynos stiebelis turi du sparnelius, iš kurių vienas turi karpa.
9. Trauktukas — tai plunksna, kuri turi prieky dantį, barzdele ir iškyšulį su lakštutės uodega.
10. Nuleidžiamasis kablelis.
11. Saugiklio lizdo dangtelis.
12. Nuleidžiamojo kablelio ašis.

13. Kaištelis turi galvelę su karpa.
14. Sandėlis su paduodamuoju įtaisu(a).
15. Sandėlio dėžutė turi viršuj du iškyšulius.
16. Sandėlio pamatas.
17. Spiruoklinis spragtukas.
18. Taikiklis susideda iš taikiklio rėmelio (a), žymeklio su spragtuku (b), plunksnos (c) ir taikiklio rėmelio ašies (d).
19. Sargas turi keterėlę ir lakštingalos uodegos pavidalo kelmėlį.
20. Lovelis padarytas iš riešutinio medžio.
21. Buožė.
22. Buožės padas.
- 23 ir 24. Šauda.

Naujos knygos.

Lietuvos kariuomenė. Parašė mjr. P. Ruseckas. Antra pataisyta laida. Kaunas, 1929 m. 48 pusl. Kaina 2 lt.

1927 m. Amerikoj buvo išleista P. Rusecko pirmoji „Lietuvos kariuomenės“ laida. Praeitą savaitę pasirodė iš spaudos jau antroji minėtosios knygutės laida, spausdinta Kaune. Paskutinės laidos turinys: 1. Įvado žodis prie pirmos laidos, 2. Žodis prie antros laidos, 3. Iš senovės, 4. Kariškos lietuvių dalys Rusijoje, 5. Karas su bolševikais, 6. Karas su bermontininkais, 7. Poilsis tarp karų, 8. Karas su lenkais, 9. Kiek karių žuvo, sužeista ir invalidais tapo ir 10. Į taikos būklę perėjus.

Šioj knygutėj P. Ruseckas suglaustai apibūdina ne tik Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės kūrimąsi, jos darbus ir kovas Tėvynę vaduojant, bet ir tai, kad jau ir seniau lietuviai bandė savo kariuomenę sukurti (pav. Napoleono karai, 1831 ir 1863 m. sukilimai), tik tuomet aplinkybės dar neleido. Taip pat aprašo apie lietuvių karių organizavimąsi rusų kariuomenėj ir lietuviškas dalis Rusijoje (pav. pėstininkų batalionai Vitebske, Smolenske, Sibiriuj; raitininkų eskadronas Valke, gurguolės batalionas Rovne). Visa tai suglausta 4 puslapiuose. Toliau 38 puslapiuose kalba apie Nepriklausomos Lietuvos kariuomenę. Knygutėj yra ir paveikslų iš kariuomenės gyvenimo.

Apskritai, knygutė gražiai išleista. - tk -

Doyle, A. Conan Juodojo Petro paslaptis. Telšiai, S. Petrauskas, 1929. 31 p. Kaina 50 cent.

Štai ir Telšiai nori siekti laikinosios sostinės leidėjus. Kaune smarkiai eina „nuotykių romanai“, Telšiuose pradėta leisti „nuotykių apysakas“. Pirmon eilėn eina garsaus sekiko Šerloko Holmsio serija. Leidėjas žada leisti knygas kas 1 — 2 savaites. Knygutė atspausta „Perkūno“ spaustuvėje, darbas menkas, nešvarus. Menka knygutė ir mažai naudos duoda jos skaitymas.

Mikuckis, L. Darbo arklys, jo priežiūra ir auginimas. Žemės ūkio rūmų leidinys. Kaunas, 1929 m. 56 pusl. Kaina 1 lt.

„Ūkininko knygynėlis“ žemės ūkio leidžiamas su laiku sudarys puikią ūkininko parankinių vadovėlių bibliotekelę. Šioji knyga pažymėta nr. 19. Kas mėnuo išeina viena knyga. Inž. Mikuckis rašo apie ištikimą ūkininko draugą arkli, nurodo, kad mūsų krašte automobiliai ir traktoriai gali tik padėti arklių darbui, bet negali jų pakeisti. Kareivių bibliotekoms gera.

Prie tos progos norėčiau pažymėti kitą labai populiariai parašytą veikalą apie arkli, būtent kav. kapitono Krčio straipsnių eilę „Karyje“. Būtų gerai išleisti juos atskira knygele tuo pat vardu, t. y. „Ką kiekvienas karys privalo žinoti apie arkli“.

Latvija dešimt gado; Latvijas valsts nodibinašanas un vinas pirmo 10 gadu darbības vesture. Rīga, Jubilejas komisijas izdevums, 1928. 384 pusl.

Latvija 1918 — 1928. Atskats uz latvju tautas pagatni un valsts pirmiem 10 gadiem. Rīga, Iekšlietu Ministrijas Vestneša izdevums, 1928. 160 pusl.

Per. metų lapkričio 18 d. latviai iškilingai paminėjo savo šalies 10 metų nepriklausomybės sukaktuves. Pirmojoje knygoje kalbama apie visų Latvijos ministerijų ir įvairių įstaigų darbuotę pirmame dešimtmetyje.

Antroji knyga gausingai pagražinta įvairiais paveikslais, matyti, skiriama platiems visuomenės sluoksniams.

A. R-as.

Įvairenybės.

„MANDAGUMO TAISYKLĖS“.

Viduramžių laikais aukštoji bajorija ir riteriai labai mėgdavo įvairias puotas ir iškilmes. Jos būdavo surištos su tam tikromis ceremonijomis ir etiketo reikalavimais. Bet kai kur bajorų ir riterių išsilavinimas ir išauklėjimas buvo toks menkas, kad per iškilmės tekdavo juos pamokyti paprasto mandagumo.

Pažiūrėkime, ko tekdavo mokyti ponus prieš 300 metų. Vienos miesto (Austrijoj) archyvuose rastas senas dokumentas, išleistas 1624 metais didžiojo kunigaikščio dvaro kanceliarijos. Šiame dokumente išdėstytos dailaus elgesio taisyklės bajorams, dalyvaujantiems didžiojo kunigaikščio iškilminguose pietuose.

Štai keletas taisyklių, paimtų iš to dokumento:

„Į pietus užprašyti svečiai turi atvykti nesuglamžytais rūbais ir išvalytais batais“.

„Negalima imti pirštais iš bliūdų valgių, o nugrauztų kaulų mėtyti ant grindų užpakalin, arba pastalėn“.

„Negalima laižyti pirštų, spiaudyti į lėkštę ir rankšluosčiu šluostyti nosį“.

Kaip matome tokių „dailaus elgesio“ taisyklių, šiais laikais net paprasčiausią naujoką mokyti nebetenka. O kiekvienas prasilavinęs kareivis jau pats galėtų būti viduramžių bajorų mandagumo mokytoju.

Padėka.

Aukštai gerbiamoms 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko ponioms už paaukotą šančių igulos bažnyčiai labai gražų vėliumą tariau širdingiausią ačiū.

Kun. Kryžanauskas,

Šančių igulos bažnyčios rektorius.

Pranešimai.

I

Kavalerijos Štabas š. m. birželio mėn. 16 d. ruošia raitų sporto rungtynes, dalyvaujant kavalerijos pulkų karininkams, puskarininkams ir kareiviams, viso 170 arklių. Į programą įeina: šokimas per kliūtis, kirtimas, dūrimas, karininkų šokimas į aukštį (rekordo pastatymas), džigitavimas, kavalerijos ataka.

Pelnas skiriamas Šiaurės Lietuvos nuo nederliaus nukentėjusiems šelpti.

Pradžia 15 1/2 val. Bilietai nuo 3 iki 1 lito.

II

Birželio mėn. 16 d. 13 val. Šaulių salėje (Alytus, Pantono kareivinėse) šaukiamas Lietuvos Kariuomenės Savanorių Sąjungos Alytaus skyriaus visuotinis suvažiavimas šia dienvartarke: 1) Prezidiumo rinkimai. 2) Valdybos pranešimas. 3) Naujosios valdybos rinkimas. 4) Atstovų į visuotinį sąjungos suvažiavimą rinkimas. 5) Klausimai ir sumanymai.

Skyriaus Valdyba.

Kaina visiems.: metams 8 lt., pusmečiui 4 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Atskiras nr. — 30 ct. Skelbimai: petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

Leidžia Vvr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Kuizinas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.